

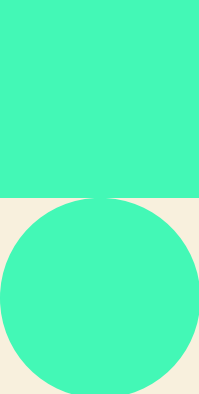

Oslo

«Sammen
skaper vi gode
lokalsamfunn»

Frivillighetsmelding for Bydel Nordstrand 2023 - 2026

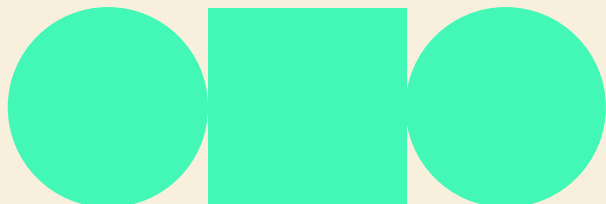
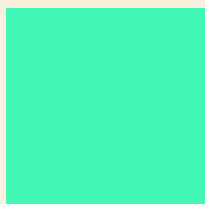
Grunnlag for samspillet mellom bydelen og frivillig sektor

Innhold

1. Bakgrunnen for frivillighetsmeldingen	8
1.1. Overordnede prinsipper for samarbeid	9
2. Metode og prosess	11
2.1. Avtale med Frivillighet Norge	12
2.2. Kafédialog med frivillige organisasjoner	12
2.3. Workshop med avdelingene	13
2.4. Arbeidsgruppe	13
2.5. Ressursgruppe	13
2.6. Innspill/høring	13
3. Frivillighet; definisjoner	14
3.1. Frivillighet og frivillig arbeid	15
3.2. Frivillig sektor	16
3.3. Frivillige organisasjoner, lag og foreninger	17
3.4. Samskaping som verktøy	17
3.4.1 Tykk og tynn samskaping	18
4. Internasjonale, nasjonale og lokale føringer	19
4.1. Internasjonale føringer	20
4.1.1 FNs bærekraftsmål	20
4.2. Nasjonale politiske føringer	21
4.3. Kommunale føringer	23
4.3.1 Oslo mot 2040 – kommuneplanens samfunnsdel	23
4.3.2 Oslo kommunes frivillighetsmelding	23
4.3.3 Tildelingsbrev til bydelene	24
4.4. Bydelens føringer	25
4.4.1 Strategisk plan 2021 – 2023	25
4.4.2 Budsjett for Bydel Nordstrand	25
4.4.3 Folkehelseprofil 2022	25
4.4.4 Helseoversikt 2021 – 2024	25
5. Helsetilstanden i Bydel Nordstrand	26
5.1. Frivillighet som helsefremmende egenverd	27
5.2. Utfordringer	27
5.3. Ressurser	28
6. Økonomi og tilskuddsordninger	29
6.1. Søknader og rapporter	30
6.2. Prosjektmidler og driftsstøtte	30
6.3. Flere ben å stå på	31
6.4. Tilskuddsordninger i samarbeid med bydelen	31
6.4.1. Frivillighetsmidler	31
6.4.2. Grønne midler	31
6.4.3. Engangstilskudd	31
6.4.4. Driftsstøtte til frivilligsentralene	32
6.4.5. Tilskudd til integrering av barn og unge	32
6.4.6. BUA	34
6.5. Innspill fra lag og foreninger	34

7. Lokaler	36
7.1. Oslo nøkkelen	37
7.2. Deichman bibliotek.....	37
7.3. Skoler og parker/uteplasser	37
7.4. Samlokalisering – Frivillighetens Hus	38
7.5. Innspill fra lag og foreninger	38
8. Dialog, tilrettelegging og samhandling	39
8.1. Frivillige lag og foreningers samarbeid med bydelen.....	40
8.2. Innspill fra frivillige lag og foreninger	41
8.2.1. Dialog og tilrettelegging.....	41
8.2.2. Ressurser og samarbeid; partnerskapsavtaler	41
8.2.3. Møteplasser	42
8.3. Kartlegging	42
8.4. Samarbeid om utvikling av kompetanse	42
8.5. Samarbeid med næringslivet	42
8.6. Frivilligbørs – samarbeid på tvers	43
9. Rekruttering	44
9.1. Covid-19 og frivilligheten.....	45
9.2. Innspill fra frivillige lag og foreninger	46
10. Digitalisering og digitale plattformer	48
10.1. Digital kompetanse	49
10.2. Digitale plattformer	49
10.3. Innspill fra frivillige lag og foreninger	50
11. Innspill fra bydelens avdelinger og tjenestesteder	51
11.1. Fremtidens utfordringer og ønsker for samarbeid	52
11.2. Avdelingenes behov for at samarbeidet kan styrkes	53
11.3. Bydelen som tilrettelegger for frivillig innsats	53
11.4. Møteplasser og dialog.....	53
11.5. Informasjon og markedsføring av frivillige tilbud	54
11.6. Oppsummering.....	54
12. Oppfølging av frivillighetsmeldingen	55
13. Målsettinger og tiltak.....	57
13.1. Målsettinger og tiltak frivillige lag og foreninger	58
13.2. Målsetting og tiltak Bydel Nordstrand	63
13.3. Samsvar mellom bydelens og frivillighetens behov.....	67
Litteratur	68

Innledning

Frivilligheten har en viktig rolle å spille for at vi skal lykkes med samfunnsutfordringene vi står overfor i årene som kommer. Vi trenger at alle gode krefter spiller på lag. Denne frivillighetsmeldingen skal bidra til mest mulig frivillig aktivitet gjennom god samhandling og tilrettelegging.

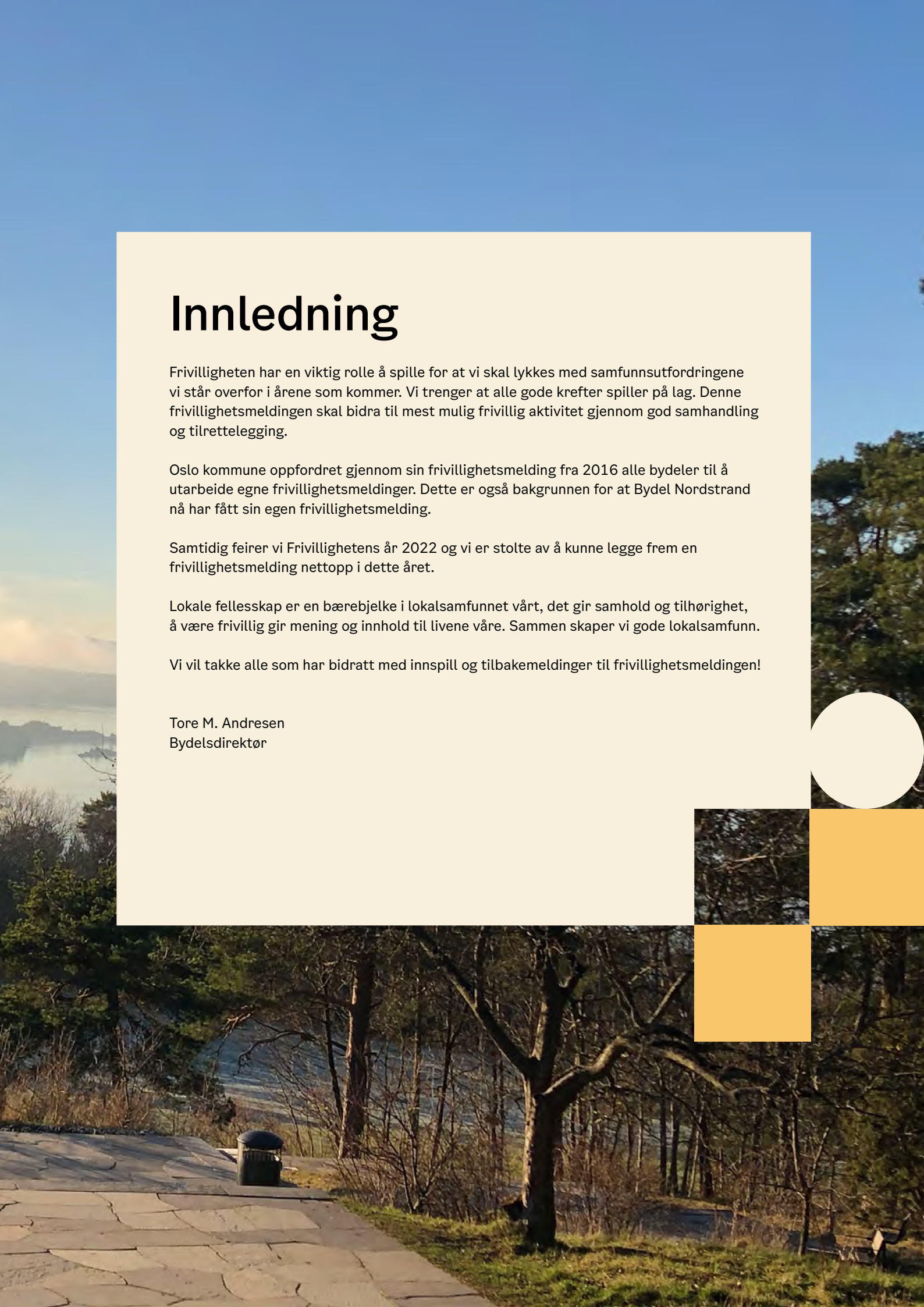
Oslo kommune oppfordret gjennom sin frivillighetsmelding fra 2016 alle bydeler til å utarbeide egne frivillighetsmeldinger. Dette er også bakgrunnen for at Bydel Nordstrand nå har fått sin egen frivillighetsmelding.

Samtidig feirer vi Frivillighetens år 2022 og vi er stolte av å kunne legge frem en frivillighetsmelding nettopp i dette året.

Lokale fellesskap er en bærebjelke i lokalsamfunnet vårt, det gir samhold og tilhørighet, å være frivillig gir mening og innhold til livene våre. Sammen skaper vi gode lokalsamfunn.

Vi vil takke alle som har bidratt med innspill og tilbakemeldinger til frivillighetsmeldingen!

Tore M. Andresen
Bydelsdirektør

Sammendrag

Frivillige organisasjoner i Bydel Nordstrand omfatter idrettslag, kunst og kulturorganisasjoner, dans, musikk og kor, friluftsgårder, sosiale og humanitære organisasjoner, interesseorganisasjoner, tro- og livssynsorganisasjoner, velforeninger og mer. I tillegg finnes også enkeltfrivillige og lokale ildsjeler. Fellesnevneren er at de dyrker en interesse eller brenner for en sak, de er enkeltindivider og fellesskap som former lokalmiljøet vårt.

I frivillighetsmeldingen har vi sett på og belyst hvordan bydelen på best mulig måte kan legge til rette for gode vilkår for frivilligheten slik at den kan skape et mangfold av aktiviteter. Frivillighetsmeldingen utforsker hvordan bydelen kan legge til rette for samarbeid både mellom bydelen og frivillige lag og foreninger og frivillige lag og foreninger seg imellom. Dette er gjort i tett samarbeid med frivillige lag og foreninger og med bydelens ansatte.

Første del av meldingen viser grunnlaget vi bygger det videre arbeidet på. Fra FNs bærekrafts mål til nasjonale og lokale føringer som er retningsgivende for arbeidet vårt.

Samskappingsbegrepet utfordrer oss på å inngå likeverdige partnerskap mellom frivillig sektor og det offentlige, at løsninger utarbeides best i fellesskap mellom frivillig og offentlig sektor.

Økonomi og tilskuddsordninger gir viktige rammevilkår for utvikling av aktiviteter. De fleste tilskuddsordninger er utformet som prosjektstøtte. Til forskjell fra driftsmidler gir fokus på prosjektmidler manglende forutsigbarhet og kontinuitet for lag og foreninger.

Økonomi som barriere for deltakelse i aktivitet har fremkommet som en utfordring for lag og foreninger, mange klubber inkluderer barn og unge fra lavinntektsfamilier som ikke har økonomiske ressurser til å la barna delta i fritidsaktivitet.

Egnede lokaler er et tilbakevendende tema for frivilligheten. Å finne lokaler som passer til utøvelse av ulike typer aktiviteter er en utfordring og begrenser mulighetene for å tilby mest mulig aktivitet.

Bedre samspill og dialog er et gjennomgående tema. Det å invitere de frivillige organisasjonene til å bli kjent på tvers av og med avdelinger og tjenestesteder, til å dele kunnskap og ideer, er etterspurt både fra frivilligheten og fra bydelens ansatte.

Det kom frem gjennom arbeidet med meldingen at mange ansatte har en oppfatning av at frivillighetens bidrag er å støtte opp under bydelens tjenester til befolkningen, særlig i en tid der økonomien ser ut til å bli strammere. Forventningsavklaringer og kvalitetssikring har vært utfordringer som er blitt nevnt i samarbeidet med frivilligheten. I denne sammenheng har det vært viktig å avklare frivillighetens rolle som fri og uavhengig og understreke dens posisjon som en egen samfunnssektor. Partnerskapsavtaler kan være en god erstatning til å rekruttere enkeltfrivillige inn i tjenestene.

Pandemien har ført til nedgang i aktivitet i store deler av frivilligheten. Det etterlyses et felles løft for å få tilbake frivillige og å øke deltakelsen og bydelen oppfordres til å se nærmere på å legge til rette for et mer målrettet rekrutteringsarbeid.

Digitale plattformer for deling av informasjon og kompetanse og en plattform for synliggjøring av frivillige lag og foreninger er et behov som etterlyses, både fra frivillige lag og foreninger og fra ansatte i bydelen. En plattform for synliggjøring av hva som finnes av aktivitet i regi av lag og foreninger er et viktig grunnlag for å kunne identifisere gode koblinger mellom sektorene.

Til slutt i meldingen er det utarbeidet målsettinger og tiltak for videre oppfølging av innspillene som har kommet underveis i arbeidet med meldingen. Målsettingene og tiltakene vil ligge til grunn for bydelens arbeid med frivilligheten de neste årene.

I nasjonal strategi for frivillig arbeid på helse og omsorgsfeltet som Frivillighet Norge, KS og Helse- og omsorgsdepartementet har utarbeidet, heter det at

«frivillig arbeid kan sikre lokalsamfunn der flest mulig i alle aldre kan leve aktive og meningsfulle liv, og bidra til å hindre ensomhet og utenforskap.»

The background image shows a park setting with tall pine trees and a green lawn. In the foreground, there is a red wooden firewood box filled with logs. The box has the text 'Til opptærning' written on it in white. A large orange circle is overlaid on the image, containing the number '1' and the title 'Bakgrunnen for frivillighetsmeldingen'.

1

Bakgrunnen for frivillighetsmeldingen

Oslo kommune vedtok sin frivillighetsmelding i 2016, kortversjonen kan leses her: [Oslo kommune frivillighetsmelding](#)

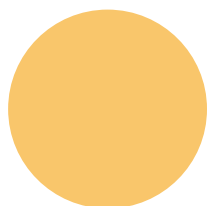
I Oslo kommunes frivillighetsmelding oppfordres bydelene til å utforme sin egen frivillighetspolitikk. Kommuner og bydeler som har utviklet egen frivillighetspolitikk har mer dialog med bredden av frivilligheten lokalt enn kommuner som ikke har det. Forskning viser at det frivillige engasjementet og deltakelse øker dersom det offentlige er gode tilretteleggere.

Bydel Nordstrand ønsker et bredt samarbeid med frivilligheten. I januar 2022 ble det opprettet en egen stilling som frivillighet- og nærmiljøkoordinator i bydelen. Rollen som frivillighet- og nærmiljøkoordinator er en viktig nøkkel for styrket dialog og samhandling mellom frivilligheten og bydelen. Frivillighet- og nærmiljøkoordinatoren har hatt som oppgave å utvikle frivillighetsmeldingen.

Med denne frivillighetsmeldingen skal bydelen gi samarbeidet med frivilligheten en retning. Med bydelens rolle som tilrettelegger, har frivillighetspolitikken som formål å styrke rammevilkårene for frivillig sektor og fremme det lokale engasjementet.

Frivillighetspolitikken skal bidra til å:

- Styrke samhandlingen mellom bydelen og frivillig sektor og tilrettelegge for økt samhandling mellom frivillige lag og foreninger
- Systematisere samarbeidet mellom bydelen og frivillig sektor
- Inspirere til frivillighet og gi grobunn for en aktiv og voksende frivillig sektor

«Frivilligheten har aldri vært mer etterspurt enn nå for å bidra til å løse samfunnsutfordringer innenfor folkehelse, omsorg, integrering, sosial ulikhet og beredskap og for å skape aktive lokalsamfunn. At kommunene har en bred frivillighetspolitikk og et godt samspill med frivilligheten lokalt er en nøkkel til å lykkes med dette»

(Generalsekretær i Frivillighet Norge, Stian Slotterøy Johnsen)

1.1 Overordnede prinsipper for samarbeid

Kommunenes Sentralforbund (KS) og Frivillighet Norge har utviklet en felles plattform for samspill og samskaping mellom frivillig og kommunal sektor. Formålet med plattformen er å styrke samarbeidet mellom frivilligheten og kommunene og å slå fast viktige prinsipper et slikt samarbeid bør baseres på.

Oslo kommunes frivillighetspolitikk har denne plattformen som grunnlag. Frivillighetspolitikken i Bydel Nordstrand bygger på Oslo kommunes frivillighetspolitikk.

KS og Frivillighet Norges prinsipper for samspill og samskaping kan du lese mer om her:

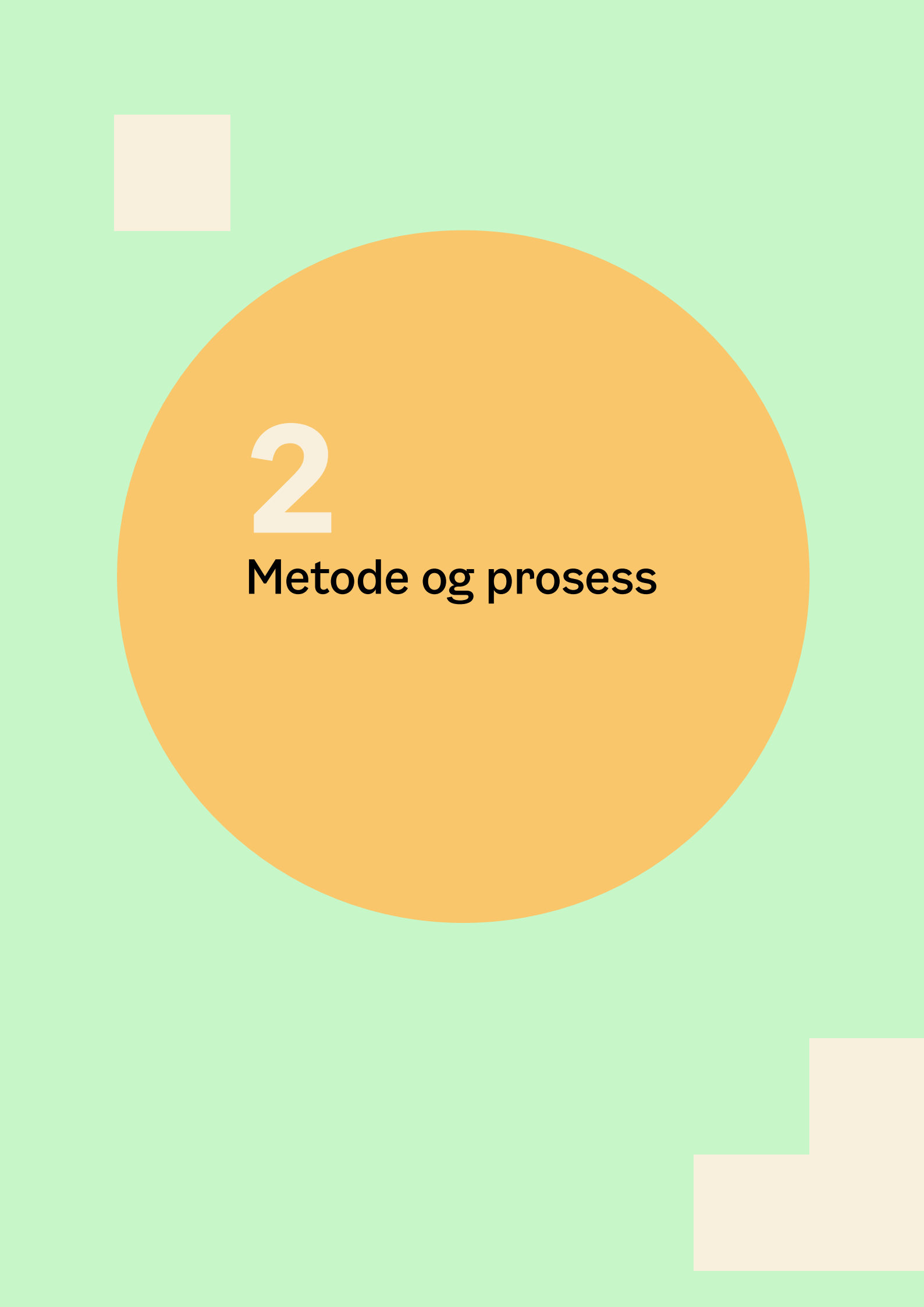
[Plattform for samarbeid KS og Frivillighet Norge](#)

Bydel Nordstrand sin frivillighetspolitikk er utarbeidet i samarbeid mellom bydelen og frivilligheten som likeverdige parter. Bydelens avdelinger og tjenestesteder har bidratt med innspill. Følgende prinsipper har vært gjeldende for bydelens samarbeid med frivilligheten:

- Samarbeid og samhandling mellom bydelen og frivilligheten i Bydel Nordstrand baserer seg på likeverdig partnerskap og gjensidig respekt for hverandres roller.
- Bydelen og frivilligheten har ulike, men komplementære roller i lokalsamfunnet. Samarbeidet mellom bydelen og frivilligheten bygger på at frivilligheten skal supplere og ikke erstatte offentlige tjenester.
- Utvikling av frivillighetspolitikken i bydelen skjer i dialog med og i samarbeid med frivilligheten.

Foto: KB Nøsterud v/Fjordtunes

2

Metode og prosess

Arbeidet med utviklingen av frivillighetsmeldingen har inkludert representanter fra bydelens avdelinger og tjenestesteder, samt representanter fra frivillige organisasjoner. Dette er gjort for å skape dialog og engasjement og for å få frem utfordringer og muligheter i samråd med frivillige aktører og bydelens ansatte. Arbeidet med meldingen er forankret i ledelsen samt i råd, utvalg og komiteer. Det er hentet bakgrunnsstoff fra statlige og kommunale styringsdokumenter og strategiske dokumenter for bydelen. Videre bygger frivillighetsmeldingen på nyere forskning om frivillighet og samskaping.

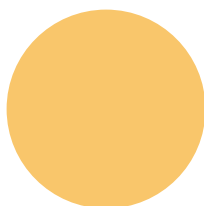
Frivillighet Norge, samarbeidsforumet for frivillige organisasjoner i Norge, ble invitert inn for å informere om rammebetingelser og gi kunnskap om frivilligheten, samt om prinsipper og tiltak for samhandling. Frivillighet Norge var også ansvarlig for å gjennomføre kafédiallog med frivillige organisasjoner i bydelen.

I tillegg er det informert om arbeidet i Idrettens samarbeidsutvalg, Friluftslivets samarbeidsutvalg og bredt i andre fora der frivilligheten har vært representert. Frivillighetsmeldingen er blitt sendt ut på høring til alle bydelens lag og foreninger i tillegg til bydelens avdelinger og tjenestesteder.

2.1. Avtale med Frivillighet Norge

Frivillighet Norge bistår kommuner og bydeler med å utvikle en helhetlig frivillighetspolitikk. I mars 2022 inngikk bydelen en avtale med Frivillighet Norge om å bistå i utviklingen av en helhetlig frivillighetspolitikk i Bydel Nordstrand og tiltak for å styrke kompetansen om frivillig sektor.

I avtalen heter det at:

«Innenfor områder som kultur, omsorg, folkehelse og integrering kan lokalsamfunnet høste store gevinster gjennom å tenke nytt omkring samhandling og samarbeid med frivillige organisasjoner».

Frivillighet Norge har bistått med:

- informasjonsmøte med bydelens direktørgruppe 21. april 2022
- informasjon om frivillighetens rolle i samarbeid med bydelen
- kafédiallog for å samle inn innspill fra foreningene
- oppsummering fra kafédiallogen med lag og foreninger med anbefalinger

2.2. Kafédiallog med frivillige organisasjoner

Kafédiallogen med frivillige organisasjoner ble avholdt 5. mai. Kafédiallogen ble annonsert i bydelens kanaler og ved utsendelse av informasjon til alle bydelens lag og foreninger. Det deltok om lag 30 deltakere fra 25 ulike lag og foreninger. Foreningene ble stilt spørsmål om utfordringer, ressurser og samarbeid. Med innspill fra 25 lag og foreninger representerer dette et bredt erfaringsgrunnlag fra

frivillig sektor i bydelen. Frivillighet Norge laget en oppsummerende rapport med anbefalinger basert på innspillene fra kafédialogen.

2.3. Workshop med avdelingene

I april ble det gjennomført en workshop med avdelingene i bydelen. Avdelingsdirektørene fikk invitasjonen med ansvar for å sende aktuelle kandidater til workshopen. Rådene og bydelspolitikerne ble også invitert.

Representanter fra alle avdelinger deltok. Fem deltakere fra Oppvekst og velferd, fem deltakere fra Mestring og omsorg, to deltakere fra Utvikling og organisasjon, to deltakere fra Helse og samfunn og tre deltakere fra Tilrettelagte tjenester og psykisk helse. Deltakerne var fordelt på følgende fagområder: to deltakere fra NAV, to fysioterapeuter, en fra utekontakten, to sykepleierkonsulenter, en sykepleier, en ergoterapeut, en styrer, fem spesialkonsulenter, en teamleder og en stabsleder.

Arbeidsgruppen har i etterkant hatt ansvar for å forankre og innhente informasjon fra sine respektive avdelinger. Arbeidsgruppens innspill har vært viktig for å sikre en bred representasjon og forankring.

2.4. Arbeidsgruppe

Arbeidsgruppen har bestått av en representant fra hver avdeling (to fra Oppvekst og velferd). Representantene har vært avdelingenes kontaktpunkt i arbeidet med utviklingen av frivillighetsmeldingen og ble valgt ut av sine avdelingsledere til å representere sin avdeling. En viktig oppgave for arbeidsgruppen har vært å utdype innspillene fra workshopen og å spille inn til målsettinger og tiltak fra sine respektive avdelinger. Arbeidsgruppen har også delt kunnskap om samarbeidet som allerede finnes med frivilligheten i dag.

2.5. Ressursgruppe

Ressursgruppen ble opprettet etter kafédialogen med frivillige lag og foreninger og har bestått av syv representanter fra frivillige organisasjoner i bydelen. Utvalget av deltakere besto av representanter for ulike sektorer innenfor frivilligheten; kultur, idrett, tros- og livssyn og sosiale. En representant for en innvandrersorganisasjon ble også invitert inn. Formålet med ressursgruppen har vært å gi organisasjonene mulighet til å følge opp innspillene fra kafédialogen og bidra til utviklingen av konkrete tiltak. Medlemmene har ikke representert seg selv eller sin forening, men har fungert som representanter for sin sektor.

2.6. Innspill/høring

Det er gjennomført separate møter med eldrerådet, ungdomsrådet og funksjonshemmedes råd. Rådene har blitt orientert om arbeidet med frivillighetsmeldingen og fått muligheten til å gi innspill.

Meldingen er blitt sendt på høring til frivillige lag og foreninger og til bydelens avdelinger. Den har blitt sendt til rådene og komiteene og til Bydelsutvalget for innspill og blitt presentert for bydelens ledergruppe. Frivillighetsmeldingen ble endelig lagt frem for vedtak i bydelsutvalgets møte 17. desember 2022.

The background of the slide features a photograph of soccer players in red uniforms celebrating on a podium. One player in the foreground is holding a large, ornate golden trophy. The players are wearing red jerseys and shorts, with white socks and black shoes. The background is a light blue wall with large, stylized green and blue letters that read "NORWAY CUP". A large, semi-transparent orange circle is overlaid on the center of the image, containing the text "3 Frivillighet; definisjoner".

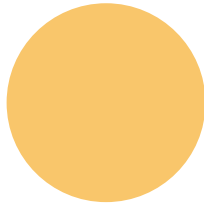
3

Frivillighet; definisjoner

3.1. Frivillighet og frivillig arbeid

Det er ulike definisjoner på hva som anses som frivillig arbeid. Det som går igjen er at frivillig arbeid dreier seg om en ubetalt tjeneste eller aktivitet. Aktiviteten må i tillegg være til fordel for samfunnet eller miljøet eller andre som ikke er nære slektninger eller personer som kan regnes til egen husholdning.

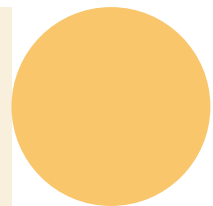
International Labor Organization (ILO) definerer frivillig arbeid som:

«Ikke-obligatorisk arbeid, det vil si den tiden en person bruker på å utføre en eller flere aktiviteter – enten gjennom en organisasjon eller direkte overfor andre utenfor egen husholdning – uten å ta betalt (ILO, 2011)»

Frivillig.no definerer frivillighet slik:

«Å være frivillig betyr at man gjør en innsats for andre uten å få betalt for det. Det kan være å gjøre noe for andre, å gjøre noe for samfunnet eller gjøre noe fordi det er gøy i en organisasjon, et lag eller forening. I Norge har vi en sterk organisasjonskultur og vi skiller mellom det å være en god venn, nabo eller snill bestemor og det å være frivillig.»

Visste du at det finnes ti frivillighetspolitiske bud?

1. Kjenn frivilligheten i kommunen din!
2. Vedta en tverrsektoriell kommunal frivillighetspolitikk
3. Anerkjenn frivillighetens egenverdi
4. Forenkling gir mer frivillighet
5. Tilrettelegg for frivillighetens egenutvikling
6. Skap dialog med frivilligheten
7. Anerkjenn og støtt opp om frivillighetens merverdi
8. Gi frie midler
9. Ikke konkurrer med frivilligheten
10. Skap forutsigbarhet for frivilligheten

Frivillighet Norge 2019

3.2. Frivillig sektor

Frivilligheten er en egen samfunnssektor på samme linje som offentlig sektor og næringslivet. I KS og Frivillighet Norge sin plattform for samspill og samarbeid mellom kommunal og frivillig sektor sies dette om frivillig sektor:

«Frivillig sektor er en uavhengig og selvstendig samfunnssektor som plasserer seg mellom næringslivet og offentlig sektor. Frivillig sektor anerkjennes på lik linje med de andre sektorene i samfunnet. Samarbeid og samhandling mellom offentlig og frivillig sektor skal basere seg på likeverdige partnerskap og gjensidig respekt for hverandres roller».

På flere områder har frivillige organisasjoner hatt en historisk rolle i å avdekke behov og utvikle nye løsninger på store samfunnsutfordringer. Forløperne til dagens helsestasjoner ble startet av blant andre Norske Kvinners Sanitetsforening. Krisesentrene i Norge ble startet av frivillige som så et behov. Fra januar 2010 ble krisesentertilbudet en lovpålagt oppgave i Norge.

3.3. Frivillige organisasjoner, lag og foreninger

Frivillighet Norge definerer frivillige organisasjoner slik i sin frivillighetspolitiske plattform 2019-2023: En frivillig organisasjon:

- ♦ er en sammenslutning av personer eller virksomheter som driver virksomhet på ikke- fortjenestebasert og ikke-offentlig basis, jf. definisjonen i frivillighetsregisterloven §§ 3 og 4.
- ♦ baserer en vesentlig del av driften på medlemskontingenter, gaver, innsamlede midler og/eller frivillig arbeidsinnsats.

En frivillig organisasjon kan være:

- ♦ en forening (lag, forbund, nettverk eller en paraplyorganisasjon) med medlemmer og demokratisk oppbygging, eller
- ♦ en stiftelse eller ideelt aksjeselskap som ikke deler ut midler eller som bare foretar utdelinger til frivillig virksomhet, jf. definisjonen i frivillighetsregisterloven §§ 3 og 4.

Innbyggere som deltar i frivillige organisasjoner representerer flere enn bare seg selv, de er deltakere i noe som har en rekkevidde utover den enkelte frivillige.

3.4. Samskaping som verktøy

KS har presentert en håndbok for samskapende sosial innovasjon med tittelen «La oss gjøre det sammen!» (Kobro, U.L. 2018). Her refereres det til at godt samskapende innovasjonsarbeid kjennetegnes av at mennesker med ulike ressurser, erfaringer og kunnskap arbeider sammen. Innbyggernes erfaringsbaserte kunnskap sidestilles med faglig kunnskap.

Det er tiltakende oppmerksomhet om hvordan fremtidens velferdsbehov skal løses. Samfunnet trenger å skape nye løsninger og nye modeller for å møte velferdsstatens utfordringer i årene som kommer. For å få dette til nevnes begrepet samskaping som en viktig fremgangsmåte.

I KS sin håndbok handler samskaping om «å invitere inn til likeverdige samarbeidende partnerskap hvor ulike aktører får gi selvstendige bidrag til å definere, designe, implementere og drive fram løsninger sammen med profesjoner, forvaltning og politiske myndigheter» (s. 1). Man møter hverandre i «øyehøyde» med nysgjerrighet, noe som skaper andre resultater enn krav, bestillinger og leveranse (Kobro, 2020)

Step Up Danseklubb

Foto: Marie Mack Roald

s.141). Som metode er samskaping inkluderende og bygger på samarbeid mellom aktører som utfyller hverandre. Begge parter må oppleve en tydelig merverdi gjennom samarbeidet (Trøetteberg mfl. 2020, s. 11).

3.4.1. Tykk og tynn samskaping

For å nyansere samskappingsbegrepet har Kobro mfl., (2018) introdusert begrepene «*tykk og tynn samskaping*». Tynn samskaping beskriver prosesser som er tids- og prosjektavgrenset hvor mulighet til påvirkning kan være begrenset. Tykk samskaping har derimot mer langsiktige perspektiv og relasjoner, og utfordrer i høyere grad tradisjonelle styringsstrukturer og beslutninger (Kobro red. s. 13)

Begge prosesser kan være egnet i ulike sammenhenger. Forskning viser at de «tykkere» prosessene er mer innovative og slik mer egnet til løse kompliserte samfunnsutfordringer.

I «*Verktøykasse for innbyggerinvolvering*» (Eugene Guribye, NORCE og Lisbeth Iversen, Arendal kommune) fremheves en prosessorientert tilnærming til samskaping. Det henvises til erfaringer der samspillet mellom kommune og sivilsamfunnet i ulike faser spenner over hele spekteret av ulike samskappingsformer, også innenfor ett og samme prosjekt.

4

**Internasjonale,
nasjonale
og lokale føringer**

4.1. Internasjonale føringer

4.1.1. FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene. Målene skal fungere som en felles global retning og prioritert målrettet innsats for land, næringsliv og sivilsamfunn (FN sambandet). Bærekraftsmålene består av 17 mål og 169 delmål. Et av hovedprinsippene i bærekraftsmålene er at ingen skal utelates (Leaving no one behind).

Bærekraftsmålene har betydelig innvirkning på norsk politikk både nasjonalt, i kommuner og i lokalsamfunn. I juni 2021 la regjeringen frem en nasjonal handlingsplan for målene. Denne ble vedtatt i april 2022. Med bare åtte år igjen til målene skal være nådd, må alle land og alle mennesker i hvert enkelt land jobbe sammen mot å oppfylle målene.

FNs bærekraftsmål er også retningsgivende for det strategiske arbeidet i bydelen (strategisk plan 2021-2023). Dette er alle bærekraftsmålene:

For frivillighetsstrategien er målene 3,4,11, 13 og 17 valgt fordi dette er områder som omhandler frivillig innsats i størst grad:

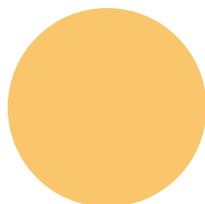
FNs bærekraftsmål 3 beskriver at vi skal sikre god helse og fremme livskvalitet for alle uansett alder, mål 4 handler om å sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle, mål 11 handler om å gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige, mål 13 handler om å handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem, mål 17 fokuserer på å styrke virkemidlene som trengs for å gjennomføre arbeidet (samarbeid for å nå målene).

4.2. Nasjonale politiske føringer

I løpet av de siste tiårene har frivilligheten blitt en stadig viktigere samarbeidspartner for nasjonale myndigheter, fylkeskommuner og kommuner. Frivillig sektor er et eget politikkområde og er fokus for en rekke politiske dokumenter.

I følge SSBs satellittregnskap for ideell og frivillig sektor bidro frivillig arbeid med en verdiskapning tilsvarende 78 milliarder kroner i 2018. Den lønnede sysselsettingen tilsvarte omtrent 89 000 årsverk, ulønnet innsats er beregnet til omtrent 142 000 årsverk (SSBs satellittregnskap 2020). Videre var 78% av befolkningen medlem i minst en organisasjon og 48% av befolkningen medlem i minst to organisasjoner (SSBs levekårsundersøkelse). Det er store verdier som skapes av frivillige.

Regjeringens mål er å støtte opp om en sterk, selvstendig og mangfoldig frivillighet. Et grunnleggende prinsipp for den nasjonale frivillighetspolitikken er frivillighetens selvstendighet. I innledningen til Meld. St. 10 (2018 – 2019) «Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfoldig – den statlige frivillighetspolitikken» står det:

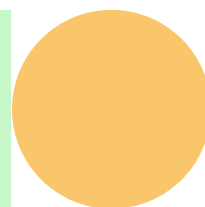

«Utan ein sterk, sjølvstendig og mangfoldig frivillig sektor vil vi ikkje hatt det vi set mest pris på, nemlig eit demokrati prega av ytringsfridom der enkeltmenneske får bruke ressursane sine og oppleve meistring i samspel med og med omsorg for kvarandre».

Meldingen legger vekt på å gjøre den statlige frivillighetspolitikken mer koordinert, og ser på hvordan forholdet mellom offentlige myndigheter og frivilligheten kan forenkles. Regjeringen legger også opp til bred deltakelse og tilrettelegging for at sektoren skal være sterk og uavhengig.

«Frivilligerklæringen – «erklæring for samspillet mellom regjeringen og frivillig sektor» (Kulturdepartementet 2015), legger rammene for dialog og samspill med frivilligheten uavhengig av departement, direktorat eller etat og skal bidra til en helhetlig frivillighetspolitikk. Den sier at:

«frivilligheten er en stor og selvstendig del av vårt samfunn som gir en merverdi til den som bidrar og til samfunnet som helhet».

Sekretariat

Frivillige fra Nordstrand på fotballcup.

Foto: Janne Osmo Eriksen

Å være frivillig gir kompetanse, erfaring, sosial tilhørighet og mestring til enkeltmennesket. Samtidig skaper frivilligheten fellesskap, den bidrar til en bedre hverdag for mange mennesker, og den bidrar til samfunnsutviklingen gjennom å utfordre og sette dagsorden.

Innenfor helse- og omsorgsfeltet er det en rekke meldinger som tar opp frivillighet. En av disse er «*Nasjonal strategi for frivillig arbeid på helse- og omsorgsfeltet (2015–2020)*».

Strategien sier i sitt forord at samfunnet i årene som kommer står ovenfor store utfordringer på helse- og omsorgsfeltet. Høyere levealder, en større andel eldre i befolkningen, endringer i sykdomsbildet og nye brukergrupper stiller statlige myndigheter, kommuner og frivillig sektor overfor nye behov og forventninger. Den sier også at dette gir nye muligheter for å utvikle samarbeidet mellom offentlig og frivillig sektor, møte nye behov med nyskapende aktiviteter og engasjere enda flere til frivillig innsats.

«*Morgendagens omsorg*», St. Meld. 29 (2012-2013) viser til avtalen mellom regjeringen og KS og tar til orde for å mobilisere samfunnets samlede omsorgsressurser for å kunne møte morgendagens omsorgsbehov. Den viser også til at KS skal arbeide for at kommunene utvikler en lokal frivillighetspolitikk.

I «*Leve hele livet, kvalitetsreform for eldre*» Meld. St. 15 (2017-2018) gis det mange eksempler på hvordan frivilligheten kan benyttes innenfor eldreomsorgen. Meldingen peker på viktigheten av å ha frivilligheten med på laget i arbeidet med å utvikle og bygge en framtidig omsorgstjeneste for eldre. Dette handler om fellesskapsbyggende tiltak mellom det offentlige og frivillige. Å legge vekt på aktivitet og fellesskap i lokalsamfunnet, med bakgrunn i at mental og sosial aktivitet spiller en stor rolle for opplevd livskvalitet og for opplevelsen av fellesskap.

I «*Folkehelsemeldinga – gode liv i eit trygt samfunn*» Meld. St. 19 (2018-2019), presenterer regjeringen den samlede innsatsen for å fremme bedre folkehelse og god livskvalitet i befolkningen. Våren 2023 skal regjeringen legge frem en ny stortingsmelding om folkehelse. Regjeringen legger vekt på at frivillig sektor, ideelle organisasjoner, næringsliv og offentlige myndigheter må samarbeide om innsatsen for å fremme bedre folkehelse og god livskvalitet.

Fritidserklæringen ble signert første gang i 2016 og ble signert på nytt i august 2022. Erklæringen er en felles avtale mellom regjering, kommuner og frivilligheten og stadfester at tilgang på fritidsaktiviteter bidrar til inkludering og forebygger ensomhet og utenforskap. At alle barn og unge, uansett bakgrunn, kan delta i fritidsaktiviteter og sosiale møteplasser, er et viktig mål som må løses i fellesskap.

Frivillighet Norge og KS har signert «Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor» (2015). Plattformen presiserer blant annet at kommunen og frivilligheten har ulike roller og at "Kommunen har ansvaret for frivillighetspolitikken og for å tilrettelegge for dialog med frivilligheten. Frivillig sektor må bidra til utvikling av lokalmiljøet." I tillegg presiseres det at samarbeid og samhandling skal baseres på at man er likeverdige parter og at partene må møte hverandre med tillit.

4.3. Kommunale føringer

4.3.1. Oslo mot 2040 – kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel for Oslo handler om hvordan kommunen skal utvikle tjenestene, legge til rette for samfunnsutvikling og løse oppgavene best mulig fram mot 2040. For å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel er det utviklet en byutviklingsstrategi som angår alle som bor i Oslo (bystyret 30. januar 2019). Mål og strategier frem mot 2040 er:

- › en grønnere by
- › en varmere by
- › en mer skapende by
- › en by med plass til alle

4.3.2. Oslo kommune frivillighetsmelding

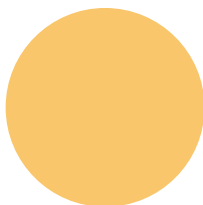
I 2016 vedtok Oslo kommune «Frivillighetsmeldingen – engasjement og deltakelse – frivillighet i Oslo» (Byrådsak 53/16, 2016). Frivillighetsmeldingen har som ambisjon å øke satsingen på lokalmiljøene der koordinering, forenkling og samhandling med frivillig sektor står sentralt.

Meldingen stadfester at kommunen skal være en støttespiller og tilrettelegger for frivilligheten og den har fire hovedmål.

1. Det skal være lett å drive frivillig aktivitet og organisasjonsvirksomhet
2. Kommunen skal styrke samhandlingen mellom kommunal og frivillig sektor og tilrettelegge for økt samhandling frivillige aktører imellom
3. Flere av kommunens lokaler, uteplasser og anlegg skal være tilgjengelige, meråpne og fylles med frivillig aktivitet
4. Kommunen skal stimulere til mangfold, bredde og nyskapende frivillig sektor og bidra til økt rekruttering av frivillige.

Arbeidet med utviklingen av frivillighetsmeldingen i Bydel Nordstrand bygger på Oslo kommune sin frivillighetsmelding.

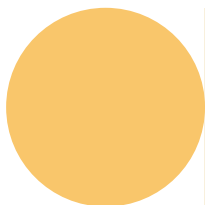
Oslo byråden for kultur, idrett og frivillighet sier innledningsvis:

«Kommunen skal bli en bedre tilrettelegger og støttespiller for frivillig aktivitet. Med frivillighetsmeldingen ønsker vi å gjøre det enklere å være frivillig».

4.3.3. Tildelingsbrev til bydelene

Tildelingsbrevet beskriver byrådsavdelingenes forventninger og føringer til bydelene, med bakgrunn i byrådets forslag til budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025. Tildelingsbrevet ligger til grunn for å realisere byrådets visjon om en grønnere, varmere og mer skapende by med plass til alle. Dette innebærer blant annet:

«Bydelene er viktige bidragsytere i arbeidet for trygge og inkluderende oppvekstmiljø. Lokale fritidstiltak i bydelene skal være gode inkluderende møteplasser som gir opplevelser, mestringsfølelse og erfaringer».

I kapittelet «Arbeid til alle – flere skal gis muligheter til arbeid»: «Bydelene skal bidra til at de som kan og vil jobbe og som ikke er en del av arbeidslivet, motiveres og rekrutteres inn i aktiviteter som oppleves som meningsfulle, og som kan gi kompetanseheving og muligheter for arbeid». Frivilligheten gir verdifulle bidrag til begge disse områdene.

Parasport klatring Norstrand IF

Foto: Christopher Knudsen

Fra Nordstranddagene 2022

4.4. Bydelens føringer

4.4.1. Strategisk plan 2021-2023

Strategisk plan 2021 – 2023 for Bydel Nordstrand inneholder bydelsutvalgets vedtatte strategiske mål og tiltak for perioden. Målene og tiltakene er i planen organisert under FNs bærekraftsmål. Bydelens strategiske plan er tatt til orientering av Bydelsutvalget.

Strategisk plan nevner frivilligheten i forbindelse med å øke samarbeidet med frivilligheten generelt, å legge til rette for frivillighet på frivillighetens premisser, å gjøre kommunale lokaler tilgjengelig for innbyggere og frivilligheten, å stimulere frivillighet som arbeider miljøvennlig og å følge opp tildeling av frivillighetsmidler og grønne midler.

4.4.2. Budsjett for Bydel Nordstrand

Budsjett for bydelen vil legge føringer for gjennomføringen av frivillighetsmeldingen. I tillegg til årlige budsjett for Bydel Nordstrand inneholder budsjettet også bydelsdirektørens forslag til økonomiplan 2022-2025.

4.4.3. Bydel Nordstrands folkehelseprofil 2022

Folkehelseprofilen gir en oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker den. Folkehelseprofilen er utgitt av Folkehelseinstituttet (FHI). Folkehelseutfordringene og ressursene i Bydel Nordstrand er tatt med i et eget kapittel i denne meldingen, da god folkehelse i en kommune/bydel kan ses i sammenheng med en sterk og aktiv frivillighet.

4.4.4. Helseoversikt for Bydel Nordstrand 2021-2024

Helseoversikten for Bydel Nordstrand 2021-2024 gir en mer inngående oversikt over helsetilstanden til befolkningen i bydelen, se under punkt 5 om utfordringer og ressurser.

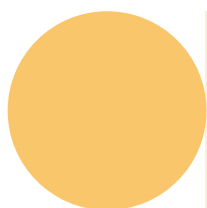
5

Helsetilstanden i Bydel Nordstrand

5.1. Frivillighet som helsefremmende egenverdi

På generelt grunnlag har mange studier vist at det er en positiv sammenheng mellom deltakelse i frivillig arbeid og selvrapportert helse og livskvalitet (Finseraas, 2013; Musick og Wilson, 2008, kapittel 21; Wilson, 2000; Wollebæk, Sætrang og Fladmoe, 2015: 61-62). Sammenlignet med personer som ikke deltar i frivillig arbeid, rapporterer stort sett frivillige at de har bedre allmennhelse, færre fysiske helseplager, mer velvære og bredere sosiale nettverk.

Frivilligheten har en helsefremmende egenverdi ved at den bidrar til fellesskap, bygger relasjoner og forebygger ensomhet. Gjennom frivillig innsats bidrar man til samfunnet, man kan oppleve mestring og tilhørighet. Dette er viktige faktorer for god helse og livskvalitet. Frivillighet og god folkehelse hører derfor tett sammen. Vi skisserer derfor opp helseutfordringene i bydelen samt ressursene, som et grunnlag for hvor frivillig innsats kan gjøre størst nytte.

«Frivillig aktivitet er i seg selv helsefremmende, blant annet gjennom å motvirke ensomhet. Det er derfor også et mål å legge til rette for økt deltakelse i alle typer frivillighet og i frivillige organisasjoner»

(Helse- og omsorgsdepartementet, 2015)

5.2. Utfordringer

I følge helseoversikten for Bydel Nordstrand 2021-2024 er det et økende antall henvendelser til tjenestene for psykisk helse. På landsbasis er psykiske lidelser en av sykdomsgruppene som har størst sykdomsbyrde i Norge (s. 60).

I følge den samme helseoversikten er det en høy andel barn og unge i bydelen som rapporterer om angst og depresjonssymptomer. Her ligger bydelen høyere enn gjennomsnittet i Oslo. Unge med lav sosioøkonomisk bakgrunn rapporterer om flere angstplager, depresjonsplager og vurderer eget selvbilde som dårligere enn de med høy sosioøkonomisk bakgrunn. Deltakelse i organisert idrett er også lavere blant ungdom med lav sosioøkonomisk status og innvanderbakgrunn. I delbydel Lambertseter har 9% av barnehusholdningene vedvarende lavinntekt. Det er store forskjeller i inntekt internt i bydelen.

Bydelen skiller seg fra resten av Oslo ved å ha en enda større eldrebefolkning. Bydelen har en aldrende befolkning og vil i den kommende 20 års perioden få en langt større eldrebefolkning enn hva som er tilfelle i dag. Befolkningsframskrivingen viser at det er særlig i aldersgruppen 80 år og eldre som vil øke kraftig de kommende årene. Frem til 2035 vil økningen i denne gruppen være på 52,6 %. Antallet med demens i bydelen er antatt å øke i takt med alderen på befolkningen. Dette er en gruppe som bruker mye av bydelens tjenester og er en av de største utfordringene bydelen står overfor de kommende årene.

I helse og omsorgstjenesteloven paragraf 1 står det at omsorgstjenestene skal «sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre». Dette fordrer mer enn kun faglig og profesjonell innsats.

Foto: Unsplash, Georg Arthur Pflueger

Vi lever i et samfunn der ensomhet omtales som et folkehelseproblem. Rundt én av fem personer på landsbasis oppgir å være ensomme. Forskning viser at ensomhet er tett knyttet til psykiske lidelser, somatisk sykdom, rusbruk og selvmord. Det er flere unge i Bydel Nordstrand som oppgir at de er ensomme enn snittet for Oslo.

Oslo kommune har som målsetting at færre innbyggere skal utvikle rusproblemer, samt at personer med et rusproblem skal få bistand til å leve et meningsfylt liv (s.44 i helseoversikten for bydelen). Det er langt flere som ruser seg på alkohol blant elever i bydelens videregående skoler sammenlignet med gjennomsnittstall fra Oslo kommune som helhet. Det er også en økning i bruk av hasj og marihuana både på ungdomstrinnet og blant videregående elever i bydelen. Sjansen for å utvikle et rusproblem antas å øke om man debuterer tidligere eller dersom man ikke har noe å ta seg til i nærmiljøet.

5.3. Ressurser

Bydel Nordstrand er også en attraktiv bydel med høy trivsel. Bydelen har nærhet både til sjøen og til marka. Som helhet scorer Bydel Nordstrand høyt på mange helsedeterminanter og jevnt over kan man si at folkehelsen i bydelen er god. Det er signifikant høyere forventet levealder for kvinner og menn i bydelen enn i Oslo og resten av landet. Befolkningen i bydelen har høy utdanning og færre med lav utdanning sammenlignet med gjennomsnittet i Oslo. Det er flere i bydelen som gjennomfører videregående opplæring enn i resten av Oslo og landet forøvrig. Det er flere som oppgir at de er fornøyd med lokalmiljøet enn i Oslo og resten av landet og det er flere som føler seg trygge i nærmiljøet enn i resten av Oslo.

Folkehelsen påvirkes av en rekke faktorer og vil variere mellom og innad i ulike grupper av befolkningen. Det understrekes i helseoversikten viktigheten av å se statistikken som helseoversikten er basert på i sammenheng med kunnskap om lokale forhold og annen statistikk. Levekårsindikatorene viser også at det er stor forskjell mellom delbydelene.

6

Økonomi og tilskuddsordninger

Frivillige organisasjoners økonomiske rammebetingelser er viktig for å kunne utføre aktivitet. Alle organisasjoner trenger inntekter for å drive sitt arbeid. I Oslo kommune sin frivillighetsmelding er byrådets første mål for frivilligheten at «Det skal være lett å drive frivillig aktivitet og organisasjonsvirksomhet». Under skisseres noen av de viktigste utfordringene frivillige organisasjoner står ovenfor.

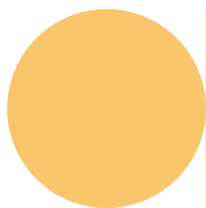
6.1. Søknader og rapporter

I Stortingsmelding 10 «Frivilligheita; sterk, sjølvstendig og mangfaldig» (2018) er det et uttrykt ønske at frivillige organisasjoner skal slippe å bruke for mye tid på søknader og rapportering. Mest mulig forutsigbarhet og gode rammevilkår bør etterstrebes. På nasjonalt plan refereres det til at tilskuddsordninger mangler klarspråk, har høye krav til dokumentasjon i søknader og rapporter, at svar og utbetalinger kommer ofte sent. Mengden av ulike ordninger kan også gjøre det arbeidskrevende å søke tilskudd. Tilskuddsprosesser kan oppleves som ressurs- og tidkrevende og lite samordnet på tvers nasjonalt og kommunalt. Enkle søknads- og rapporteringskrav frigjør tid og ressurser til frivillighetens kjernevirksomhet.

6.2. Prosjektmidler og driftstøtte

Økonomi og forutsigbarhet er en utfordring for frivillige organisasjoner. Det er en stor grad av prosjektfinansiering i de tilskuddsordningene som finnes.

I «Finansiering av frivillighet» sier Daniel Arnesen fra Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor:

«Mange av kommunenes tilskuddsordninger er utformet som prosjekt- og aktivitetsstøtte selv om driftsstøtte også er et viktig virkemiddel. Fra et kommunalt perspektiv kan mer kortsiktige og avgrensede tilskudd gi fleksibilitet i en stram kommuneøkonomi og gi mer rom for styring. Aktivitetsstøtte kan fungere som lavterskeltilbud og bidra til innovasjon og utprøving av nye ideer».

Han sier videre at de totale driftskostnadene i frivillig sektor – et mål på den økonomiske aktiviteten i organisasjonene – økte i perioden 2009/2013–2019.

6.3. Flere ben å stå på

Jo flere kilder til inntekter lag og foreninger har, desto bedre står frivilligheten rustet til å takle bortfall av inntekter. For de fleste organisasjoner er det ønskelig med flere typer inntektskilder, for å unngå å bli sårbar for bortfall av inntektskilder.

6.4. Tilskuddsordninger i samarbeid med bydelen

6.4.1. Frivillighetsmidler

Formålet med frivillighetsmidlene er at de skal være med på å legge til rette for frivillig aktivitet i Bydel Nordstrand. Regler for tildeling av frivillighetsmidler ble vedtatt i sak 107/14. Senere er retningslinjer for frivillighetsmidlene ble vedtatt av bydelsutvalget 13.12.2018.

Støtte prioriteres spesielt til organisasjoner/tiltak som øker den frivillige innsatsen i tilknytning til folkehelse-, kultur- og trivselsfremmende formål for bydelens befolkning. Dette gjelder spesielt mennesker med funksjonsnedsettelse, ungdom, barn og eldre. Retningslinjene skal revideres i 2022.

Komite for barn, unge og kultur (BUK komiteen) utnevner et utvalg på tre personer som saksbehandler søknadene. Utvalget legger frem sine prioriteringer for BUK komiteen som samlet som innstiller til bydelsutvalget som vedtar den endelige tildelingen.

I 2020 var frivillighetsmidlene kr. 1. mill. før de ble redusert til kr. 500.000 i 2021. Deretter økte frivillighetsmidlene igjen fra kr. 500.000 i 2021 til kr. 1. mill. i 2022. I 2022 fikk bydelen inn 67 søknader hvorav 39 prosjekter fikk innvilget støtte.

6.4.2 Grønne midler

Bydelsutvalget bevilger årlig «Grønne midler». Formålet er å støtte nærmiljøtiltak og stimulere til aktiviteter som fremmer økt miljøengasjement og bærekraftig utvikling i bydelen. Grønne midler ble første gang delt ut i bydelen i 2019 som en del av markeringen av Oslo som Miljøhovedstad. Det ble da delt ut i alt kr. 105 000 til fire søkere.

Retningslinjer for Grønne midler i Bydel Nordstrand ble vedtatt i bydelsutvalget 15.12.2020, sak 112/20. Bydelsutvalget vedtar i desember hvert år størrelsen på avsetningen til grønne midler for det påfølgende tilskuddsår i forbindelse med behandling av budsjettet. For 2022 var dette kr. 300.000.

Komite for byutvikling, miljø og samferdsel (BMS-komiteen) utnevner et utvalg på tre personer som saksbehandler søknadene. Dette utvalget legger frem sine prioriteringer for BMS-komiteen som samlet innstiller til bydelsutvalget. Bydelsutvalget vedtar den endelige tildelingen. I 2022 kom det inn 14 søknader hvorav 9 ble tildelt midler.

Frivillighetsmidler og grønne midler utlyses på kommunens nettside, i lokalpressen og på bydelens nettider hvert år, forutsatt vedtak i budsjettet. Søknadsfrist hvert år er 1. februar for begge ordningene.

6.4.3. Engangstilskudd

Oslo kommune kan bevilge engangstilskudd til bydelene innenfor definerte områder i løpet av et år.

I 2022 har bydelen fått innvilget kr. 544.000 hvorav kr. 500.000 til aktiviteter og tiltak for bedre psykisk helse i regi av frivillige lag og foreninger og kr. 44.000 til tiltak øremerket seniorer.

Tilskuddet har hatt som mål å styrke og utløse frivillig innsats rettet mot psykisk helse og til tiltak rettet mot seniorer gjennom å mobilisere lokalsamfunnet og frivillige lag og foreninger. Tolv prosjekter fikk innvilget støtte.

I budsjettet for 2022/23 har bydelen fått bevilget kr. 100.000 til utprøving av prosjektet «Spisevenn for hjemmeboende». Mange eldre hjemmeboende er i risiko for underernæring, det å spise sammen og ha selskap under måltidet kan gi bedre matlyst. Ordningen skal prøves ut sammen med frivillige organisasjoner.

Bydelen har også i 2022 fått innvilget støtte fra Oslo kommune til tiltak for flyktninger i samarbeid med frivillige lag og foreninger og til markering av Frivillighetens år 2022.

Ved engangstilskudd knyttet til prioriterte tema fra Oslo kommune til bydelene, vil bydelen annonsere tilskuddsordningen i sine mediekkanaler i god tid før søknadsfristen utløper.

6.4.4. Driftstøtte til Frivilligsentraler

Det er i dag 479 frivilligsentraler i Norge fordelt på 313 kommuner. 32 av disse er registrerte frivilligsentraler i Oslo hvorav to ligger i Bydel Nordstrand. Disse er Lambertseter frivilligsentral og Ekeberg-Bekkelaget frivilligsentral.

Regjeringen formulerer frivilligsentralene rolle som «lokale møteplasser som skal stimulere til frivillig innsats og være et bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor» (regjeringen.no 04.07.22).

Den økonomiske rammen for driftstilskudd til frivilligsentralene fastsettes gjennom den årlige budsjettbehandlingen i Stortinget. Formålet med tilskuddet er å bidra til økt frivillighet gjennom å støtte opp under drift, videreutvikling, kompetanseheving og nettverksarbeid for frivilligsentralen.

I 2017 ble ansvaret for tildeling av midler til frivilligsentralene overført fra staten til kommunene. Målsettingen for dette var å legge til rette for en videreutvikling av frivilligsentralene i tråd med lokale prioriteringer. I Oslo kommune forvaltes ordningen av Kulturetaten.

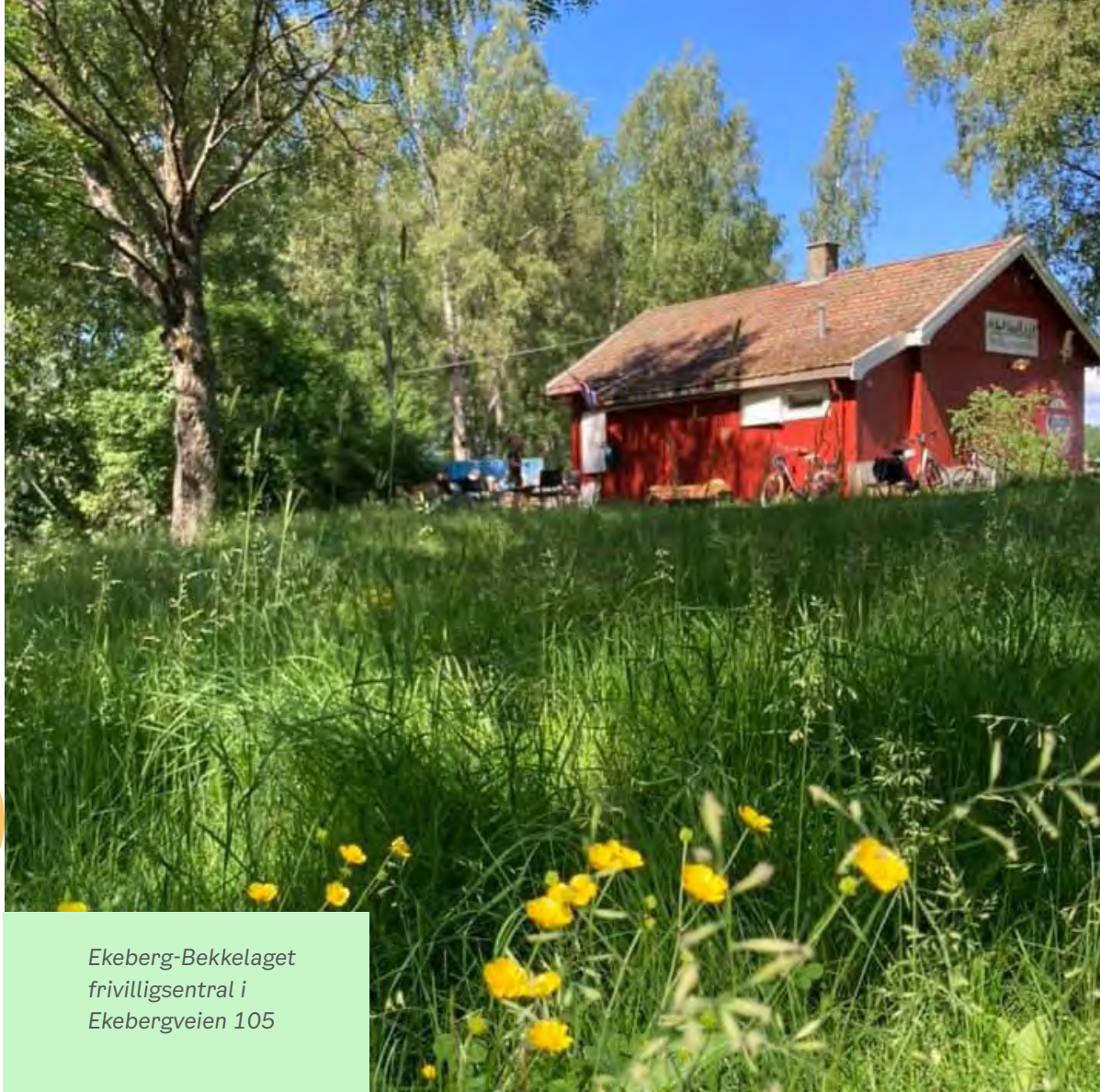
Den totale rammen fordeles likt på frivilligsentralene. I 2022 var driftstilskuddet til frivilligsentralene i Oslo på kr. 448.000 hver. I tillegg til midlene som fordeles av Kulturetaten bidrar Nordstrand bydel med kr. 180.000 til hver frivilligsentral.

6.4.5. Tilskudd til integrering av barn og unge

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) utlyser tilskudd til integrering av barn og unge. Kommuner/bydeler, frivillige organisasjoner og private aktører kan søke om tilskudd i inntil tre år til blant annet fritids- og ferieprosjekter. Hver kommune/bydel har en knutepunktfunksjon som anbefaler og prioriterer søknader som svarer til lokale behov. Dette fordrer at knutepunktfunksjonen har en god oversikt over relevante tiltak, både i regi av bydelen og i regi av frivillige organisasjoner og at det kan trekkes synergieffekter av et samarbeid på tvers. NAV Nordstrand, avdeling for Familie og kvalifisering, holder i knutepunktfunksjonen i bydelen.

Daglig leder i Lambertseter frivilligsentral deler ut strøsand sammen med frivillige

*Ekeberg-Bekkelaget
frivilligsentral i
Ekebergveien 105*

Hva gjør frivilligsentralene i bydelen

Ekeberg-Bekkelaget frivilligsentral er en lokalt forankra møteplass, åpen for alle som ønsker å delta i frivillig virksomhet. Frivillige bidrar til at eldre og ensomme får praktisk hjelp eller annen støtte som bidrar til bedre livskvalitet. Noen av de faste aktivitetene er turgrupper, malerkurs, strikkekafé, Skravlekoppen, «Spis sammen» og sosiale treff under ulike paraplyer. Ekeberg – Bekkelaget Frivilligsentral holder åpent fra kl. 11 til 15 mandag til torsdag (eller etter avtale) og holder til i Ekebergveien 105.

Lambertseter frivilligsentral tilbyr humanitære og praktiske innbyggertjenester. Frivilligsentralen tilbyr oppdragsbaserte én til én tjenester av praktisk art og omsorgsrelaterte oppdrag. Lambertseter frivilligsentral tilbyr i tillegg blant annet besøksvenn, turvenn, følgetjeneste, handling og fallforebygging. Lambertseter frivilligsentral kan kontaktes alle dager mellom kl. 9 og 17 og holder til i Langbølgen 33.

6.4.6.BUA

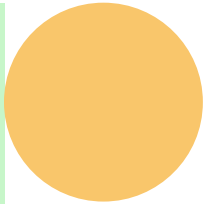
I dag er BUA en fellesorganisasjon for mer enn 200 utstyrsordninger. BUA skal gjøre det enklere for barn og unge å delta i fritidsaktiviteter uten selv å måtte gå til innkjøp av utstyr. Ved utlån av utstyr kan barn og unge også prøve flere og mer variert aktivitet. BUA i Bydel Nordstrand har hatt tilhold i fritidsklubben på Lambertseter. BUA flytter i løpet av høsten 2022 til større lokaler i Cecilie Thoresens vei 11B og det arbeides med å både øke mengden utstyr og å utvide åpningstidene.

6.5. Innspill fra frivillige lag og foreninger

På kveldskonferansen med frivillige lag og foreninger spilte flere foreninger inn at bydelen må tilrettelegge for bedre økonomiske rammevilkår. Det er et ønske om å sette av en større pott til frivillighetsmidler. Flere foreninger ønsker at bydelen formidler en oversikt over tilskuddsordninger det er mulig å søke på.

Enkelte pekte på økonomi som en utfordring og hemske for å kunne øke aktivitetsnivået. Ett eksempel er å ikke ha god nok økonomi til «å kunne tilby aktivitet til alle som vil, at økonomien gradvis har blitt dårligere og bekymring for at medlemskontingenten blir for høy». (sitat fra deltaker i kafédialogen)

Ressursgruppen utdyper ytterligere økonomi som barriere for deltakelse:

«Vi er mange klubber som tar inn barn og unge som ikke har økonomiske ressurser til å delta i aktivitet. Organisasjonene trenger tilskudd til å dekke medlemsavgift og driftsutgifter. Også i Bydel Nordstrand er det mange som ikke har råd til å betale for aktivitet. Andre bydeler har ulike satsinger som dekker medlemskap».

Videre melder ressursgruppen tilbake om at «det er mange barn som er fattige og som ikke har råd til å reise noen steder. Tilbud må favne bredere – slik at vi når flere». Forslaget fra ressursgruppen er at organisasjonene må tenke fellesskap og samarbeid og gå sammen om å søke om å få tilskudd til medlemskap og kursavgift for de som ikke har økonomi til å delta.

Ressursgruppen understreker at tilskuddsordningene i Bydel Nordstrand må tilstrebe å ha så enkle krav som mulig. Dette stadfester også Frivillighet Norge i sin sluttrapport til bydelen. Rapporten anbefaler også at bydelen tilbyr kurs eller veiledning i søknadsskriving og økonomi/regnskap.

Mange uttrykker et ønske om mer langsiktighet, fokus på prosjektmidler skaper manglende forutsigbarhet og kontinuitet. Ressursgruppen understreker at det er driftsstøtte organisasjonene trenger for å opprettholde kontinuitet og for å bevare de frivillige.

Tilstrekkelige økonomiske rammer er viktig for at foreningene skal komme tilbake til normalen etter pandemien. Frivillighet Norge anbefaler å se nærmere på om bydelens tilskuddsordninger er relevante og tilstrekkelige i forhold til de behovene foreningene har samt at midlene som utlyses tilstrebtes å være frie midler.

Fra Nordstranddagene 2022

Foto: Kim Erik Strøm

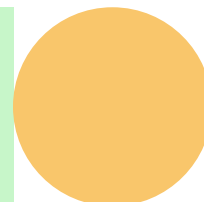
7

Lokaler

Lokaler er en sentral ressurs for frivilligheten, tilgang til egnede lokaler er avgjørende for en mangfoldig utvikling av frivilligheten. God tilgang til lokaler innebærer også en viktig driftstøtte til organisasjonslivet.

Byrådets mål tre for frivilligheten i frivillighetsmelding fra 2016 er;

«flere av kommunens lokaler, uteplasser og anlegg skal være tilgjengelige, meråpne og fylles med frivillig aktivitet»

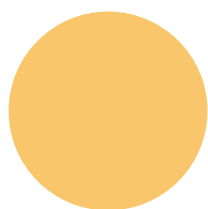
7.1. Oslo nøkkelen

Oslo-nøkkelen gir selvbetjent tilgang via mobilen til lokaler og tjenester i Oslo. Nordstrand bydel har vedtatt å innføre Oslo nøkkelen og slik legge til rette for at frivillige lag og foreninger kan få tilgang til møtelokaler i bydelshuset på ettermiddag og kveldstid gjennom en bookingløsning. Prosessen med tilrettelegging for at systemet kan komme på plass er under utvikling i regi av Oslo Origo.

7.2. Deichman bibliotek

Deichman bibliotek på Lambertseter er også en arena for arrangementer og aktiviteter med frivillige som bidragsyttere. Samhandling mellom biblioteket, frivilligheten og bydelen gir en forankring i nærmiljøet som bydelen ønsker å støtte opp under.

I Deichman sin strategi 2021-2025 heter det:

«Deichman skal være en åpen arena for andre aktører. I samarbeid med lokalmiljøet skal Deichman bygge broer på tvers av målgrupper. For å lykkes ønsker Deichman å invitere frivilligheten inn i bibliotekene og la brukerne fylle flatene våre med eget innhold» (Strategi 2020-2025).

7.3. Skoler og parker/uteplasser

Skoler, parker og uteområder er viktige arenaer for aktivitet. I rapporten «Frivillighet i en storby, kommune og frivillig sektor i Oslo» (senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor 2020-8), har man kommet frem til at så mange som 48 prosent har lånt skolelokaler, i tillegg til at 30 prosent har brukt parker og uteområder. Det finnes ikke tall for dette i bydelen, men vi vet at skoler er viktige arenaer

for frivilligheten også i vår bydel og at også parker/uteplasser spiller en viktig rolle. Bydelsparkene er tilgjengelig for alle og kan brukes til aktivitet og møteplasser.

7.4. Samlokalisering – frivillighetens hus

Det er gode eksempler fra andre kommuner med å etablere et Frivillighetens Hus. Øvre Eiker og Moss kommuner er to eksempler på dette. Erfaringer viser at det å være samlokaliserte med andre og en del av et miljø med et mangfold av aktiviteter, gir gode synergieffekter og nettverk.

I Moss er Frivillighetens Hus et spleiselag mellom organisasjoner, lag og foreninger og hvor kommunen bidrar med tilskudd til huset. Huset er en inkluderende møteplass for frivillige lag og foreninger og skal inspirere til samarbeid og utvikling av aktiviteter. Forslag om å etablere et Frivillighetens Hus i Bydel Nordstrand har kommet som innspill fra frivillige lag og foreninger på kafédialogen og fra avdelingene i workshopen.

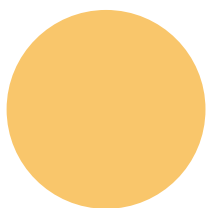
7.5. Innspill fra frivillige lag og foreninger

I rapporten fra kveldskonferansen med lag og foreninger anbefaler Frivillighet Norge at bydelen går i dialog med foreningene for å etablere en oversikt over lokaler som kan lånes eller leies av bydelen, av skolene og av andre (også private). Mangelen på møtelokaler er for enkelte foreninger en utfordring for å kunne utøve og utvikle sine aktiviteter. Gode lokaler er også viktig for å kunne markedsføre aktivitetene ut mot nye medlemmer.

Ressursgruppen understreker at flere organisasjoner i Bydel Nordstrand opplever at de ikke har god nok tilgang til lokaler som passer til deres aktivitet og at det begrenser mulighetene for utøvelse av aktiviteten. Tilgjengelighet handler ikke kun om tilgang på lokaler, men tilgang på egnede lokaler som er med på å gjøre det mulig for flere å delta.

Skolene leier ut gymsaler, enkelte lag og foreninger opplever imidlertid at disse er vanskelig tilgjengelige og er forbeholdt de foreningene som har leid over tid.

Medlemmer av ressursgruppen sier:

«Lokaler er en utfordring! Det må bli en mer rettferdig fordeling av bruk av gymsalene i bydelen. Som ny aktør kommer man ikke inn for å leie på skolene. Skolene fordeler slik de alltid har gjort og det skjer en forfordeling. Det er mange små idrettsklubber som ikke kommer seg inn»

Personer med funksjonsnedsettelser deltar mindre i tilfeldige og organiserte fritidsaktiviteter enn øvrig befolkning, og opplever at mange plattformer er utilgjengelige. Lokaler for frivillig aktivitet skal være universelt uformet slik at innbyggere med funksjonsnedsettelser kan delta på lik linje med andre. Unge funksjonshemmede har laget veilederen «[Barrierefri fritid](#)» for å hjelpe aktivitetstilbydere med å gjøre sine tilbud mer tilgjengelige: [Barrierefri fritid](#)

8

Dialog, tilrettelegging og samhandling

Forskning viser at det frivillige engasjementet øker hvis det offentlige er gode tilretteleggere (Lars Skov Henriksen; Kristin Strømsnes; Lars Svedberg 2019).

8.1. Frivillige lag og foreningers samarbeid med bydelen

Det finnes mye samarbeid mellom bydelen og frivillige organisasjoner og enkeltpersoner i dag. Dette samarbeidet dreier seg i størst grad om å bidra med aktivitet og til gjennomføring av arrangementer.

Det er også et økonomisk samarbeid med lag og foreninger og bydelen når det gjelder tilskuddsordningene, gratis lån av lokaler eller utstyr (BUA) m.m.

Det har per dags dato ikke vært like stort fokus på å invitere organisasjonene til møter og dialog for deling av kunnskap, påvirkning og innspill.

Avdeling for *Oppvekst og velferd* har mest samarbeid av avdelingene. SaLTo nettverket involverer ulike frivillige organisasjoner i sitt nettverk, blant andre natteravner sentralt og Oslo Røde Kors.

NAV ved avdeling for Familie og kvalifisering har over tid opparbeidet samarbeid med blant annet Norsk Folkehjelp og frivilligsentralen på Lambertseter om å arrangere kvinnekafé, et lavterskeltilbud for mødre som ikke er i jobb, med Lions om aktivitetstilbud for barn og unge og Ferie for Alle i regi av Røde Kors. Avdeling for familie og kvalifisering formidler også deltakere til prosjekt «Gatelaget» i regi av KFUM og Frelsesarmeen og andre idrettsklubber om deltakelse i aktivitet.

Etter at Ukraina krigen startet og bydelen fikk anmodning om å bosette flyktninger fra Ukraina har samarbeidet med frivillige lag og foreninger utvidet seg til å diverse arrangementer og turer, møbelmonteringshjelp, innsamling av utstyr og formidling av aktivitet i regi av lag og foreninger for å få barn og unge raskt ut i aktivitet, alt med utspring i Aktivitetshuset for flyktninger i regi av NAV.

Lambertseter ungdomsklubb har flere gode samarbeid om aktivitet, blant annet med Norsk Folkehjelp om arrangementer og frivillige innbyggere på Gaming senteret.

Avdeling for Mestring og omsorg får bistand fra Lambertseter frivilligsentral, Ekeberg-Bekkelaget frivilligsentral og Oslo Røde Kors til henholdsvis følgetjeneste, turvenn, besøksvenn, fallforebyggende arbeid og oppgaver av praktisk art.

Avdeling for *Tilrettelagte tjenester og psykisk helse* har dialog med blant andre Rotary, Oslo Røde Kors og NIF parasport om aktiviteter og turer for beboere i boliger.

Avdeling for Utvikling og organisasjon har samarbeid med frivilligheten om Nordstranddagene og utdelingen av bydelsprisen.

Formålet med bydelsprisen er å stimulere til frivillig innsats og kulturaktivitet. Bydelsprisen skal også være en oppmuntring til lokalt engasjement, nyskaping og ekstraordinær innsats. Prisen gis til enkeltpersoner, lag og foreninger i bydelen som:

- Over tid har arbeidet for at enkeltmennesker eller grupper har fått det bedre
- Har markert seg i kulturlivet lokalt til glede for bydelens innbyggere
- Har bidratt til å profilere Bydel Nordstrand utad på en positiv måte innenfor områdene idrett, kunst, kultur eller annen frivillig innsats
- Innsatsen skal fortrinnsvis være frivillig og ulønnet

Vinneren mottar kr. 10.000 og et kunstverk til kr. 5.000. Prisen overrekkes under Nordstrandsdagene.

Lambertseter menighet, Lambertseter bryterklubb og Best Helse er eksempler på organisasjoner som låner ut sine lokaler.

Dette er et utvalg av samarbeid mellom frivilligheten og bydelen, utdypet oversikt finnes i egen liste.

8.2. Innspill fra frivillige lag og foreninger

8.2.1. Dialog og tilrettelegging

Flere innspill fra kveldskonferansen med lag og foreninger handler om behovet for en bedre dialog med bydelen for å kunne tilby enda mer aktivitet. Man ønsker seg flere kontaktpunkter, bedre samarbeid med skolene og NAV for å nå ut til ulike målgrupper.

Noen av innspillene tyder på at det er behov for at bydelen engasjerer seg mer i å legge til rette for at foreningen når ut til viktige målgrupper (skolene/barn og unge), men også sårbare grupper (NAV). En utfordring som trekkes frem er hensynet til personvernet for å «nå ut til de som trenger det mest».

Sitater fra kafédialogen er «bedre samarbeid for å sette frivilligheten i kontakt med de som trenger det», og hjelp til å få «kontakt med diverse aktører som har info om målgruppene, f.eks. NAV/Barnevernet».

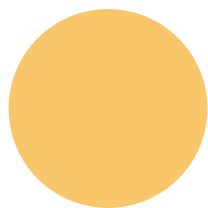
Bydelen sees på som nøkkelen til å få flere sårbare med i de fellesskapene som lag og foreninger representerer og i deres aktiviteter. Både barnevernsloven og folkehelseloven har paragrafer som omhandler samarbeid med frivillige organisasjoner.

Noen synes det er vanskelig å nå ut med informasjon om aktiviteter foreningen kan bidra med og hva de gjør. Foreningene etterlyser også en mer aktiv bydel som markedsfører foreningene utad i bydelen.

En frivillighetskoordinator skal ha en god oversikt over aktiviteter i regi av frivillige organisasjoner, og kan kanalisere folk som ønsker å engasjere seg videre til foreningene. Stillingen omtales ofte som kommunens eller bydelens en-en-dør-inn funksjon for frivilligheten (Frivillighet Norge, oppsummerende rapport fra Bydel Nordstrand, s.6).

8.2.2. Ressurser og samarbeid; partnerskapsavtaler

Foreningene i bydelen er klare og tydelige på at de kan bidra med mye kunnskap, utstyr eller frivillig innsats i samarbeid med bydelen, på mange ulike arenaer. En replikk ved ett av bordene under kafédialogen var at

«spisskompetansen og ressursene til medlemmene er det som gjør organisasjonen sterk.»

I Bydel Nordstrand kan foreningene tilby kunnskap, utstyr eller frivillig innsats innenfor flere områder som bør være attraktive for bydelen. Frivillighet Norge anbefaler at bydelen, som en del av frivillighetspolitikken, ser nærmere på hvordan man bidra til å utløse de ressursene foreningene kan tilby i et tettere samarbeid, gjerne gjennom partnerskapsavtaler.

Partnerskapsavtalene kan utgjøre et viktig verktøy og danne et godt grunnlag for samarbeid. Partnerskapsavtaler gir mulighet for å følge opp samarbeidsområder i et mer langsiktig perspektiv og gir forutsigbarhet både for bydelen og organisasjonene. Rapporten anbefaler at bydelen bør ta en mer koordinerende rolle når det gjelder å etterspørre foreningenes kompetanse, og formidle denne til andre innad i bydelen eller enkeltpersoner med spesielle behov.

8.2.3. Møteplasser

Flere innspill viser at foreningene er opptatt av at det er behov for felles faste møteplasser og arenaer mellom de frivillige foreningene og bydelen, og gjerne med et «politisk tilsnitt.». Eksempler som nevnes er varianter av frivillighetsmøter 1-2 ganger per år der alle lag og foreninger blir invitert slik at bydelen kan bli kjent med foreningene og legge til rette for samarbeid.

Det framkom også at det er behov for møter og annen form for dialog mellom frivillighetskoordinator og foreningene. Foreningene uttrykker at det må være enkelt å få kontakt. Det foreslås blant annet at det sendes ut et spørreskjema til alle foreninger om hvilke behov de har i kontakten med frivillighetskoordinator.

Rapporten til Frivillighet Norge anbefaler bydelen å se nærmere på behovet for å videreutvikle eksisterende, eventuelt etablere nye faste møteplasser, for å fremme dialog og tettere samarbeid. Hensikten er å utveksle ideer for sammen kunne skape vekst og utvikling for foreningene og å løse felles lokale samfunnsutfordringer.

Det anbefales videre at frivilligheten sammen med frivillighetskoordinator bør diskutere hva møteplasser mellom bydelen og bredden av frivilligheten skal inneholde for at flest mulig synes det er attraktivt å delta. Det anbefales at slike møteplasser arrangeres i et nært samarbeid for å styrke et felles eierskap.

Det anbefales også at bydelen kan se på møteplasser i samarbeid med frivilligheten basert på sektorinteresser som eksempelvis idrett, kultur eller sosiale organisasjoner.

8.3. Kartlegging og oversikt over frivilligheten

Frivillige lag og foreninger melder om et behov for å kartlegge det som finnes av frivillige lag og foreninger i bydelen. Enkelte foreninger foreslår å kartlegge hvilken kompetanse de ulike foreningene har slik at de kan ha større nytte av hverandre i et samarbeid. Dette kan gjøres ved å opprette en egen side på bydelens nettside hvor man linker til de ulike lag og foreninger.

8.4. Samarbeid om utvikling av kompetanse

Deler av frivilligheten i bydelen er opptatt av at bydelen legger til rette for kurs og opplæring for lag og foreninger. Eksempler er kurs i økonomi og ledelse, integrering og sosiale media for frivillige.

8.5. Samarbeid med næringslivet

Et samarbeid mellom frivilligheten og næringslivet kan variere fra pro-bono arbeid, pengegaver, sponing eller samarbeid om konkrete prosjekter. Regjeringens frivillighetsmelding slår fast at en fremtidsrettet frivillighet bør se på flere finansieringsmuligheter og samarbeidspartnere for arbeidet sitt. Næringslivet kan være en slik samarbeidspartner. Det er ikke gjort en kartlegging av frivillighetens samarbeid med næringslivet i bydelen per nå. Det er naturlig å tro at de store idrettsklubbene er lenger fremme på dette området enn de små foreningene.

Bydelen vil gjennom arbeidet med frivilligheten se på muligheter for hvordan man kan utvide et samarbeid med næringslivet i bydelen.

8.6. Frivilligbørs – samarbeid på tvers

Frivilligbørs er et internasjonalt konsept som legger til rette for mer og bedre samarbeid på tvers. På en frivilligbørs møtes lokale bedrifter, lag og foreninger, og bydelens avdelinger ansikt til ansikt og utveksler ønsker og ideer til samarbeid. Eksempler kan være deling av kunnskap og kompetanse, kurs, rådgiving, nettverk, arrangements- bistand, omsorg, varme hjerter, opplevelser, arbeidskraft, materiell, utstyr, lokaler og mye mer. I løpet av et par timer skapes nye muligheter, lokale nettverk og konkrete samarbeidsavtaler. Dette kan være en måte å invitere næringslivet inn i et samarbeid med frivilligheten. Flere kommuner og bydeler har gode erfaringer med å arrangere frivilligbørs. Oslos første frivilligbørs gikk av stabelen i april 2022 i bydel Gamle Oslo, her kan du lese mer om resultatet: [Frivilligbørs Gamle Oslo](#)

Ti bud for samarbeid mellom frivilligheten og næringslivet

Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner vedtok i 2019 ti bud for samarbeid mellom frivilligheten og næringslivet

1. De beste resultatene skaper vi sammen
2. Næringslivets samfunnsrolle må ikke skade sivilsamfunnet
3. Respekter hverandres ulike formål og finn fellesnevnerne
4. Skap forståelse og anerkjennelse for frivillighetens verdi
5. Forstå og del hverandres kompetanse
6. Avklar forventninger og forstå hverandres prioriteringer
7. Utvikle ideer sammen
8. Søk samarbeid som bidrar til faktisk kapasitetsheving i organisasjonene
9. Vern om de gode lokale samarbeidene og det lokale eierskapet
10. Lag avtaler som sikrer størst mulig grad av gjennomsiktighet, langsiktighet og forutsigbarhet.

Mer innhold til hvert punkt kan du finne her: [Ti bud for samarbeid med næringslivet](#)

9

Rekruttering

Undersøkelser fra 2019 viser at hele 62 % av Oslos befolkning i alderen 16 år eller eldre utførte frivillig arbeid i 2019 (Arnesen, D, 2020, s.5). Frivillige organisasjoner som opplever å lykkes med rekruttering bruker gjerne ulike rekrutteringskanaler for å nå ulike målgrupper, de er opptatt av å gi rask tilbake-melding til frivillige som melder interesse og de sørger for at den frivillige er oppdatert på prosessen videre og kommer relativt raskt i gang med aktiviteten de har meldt seg til (fra «Kampanjen for fellesskap og sosial støtte»).

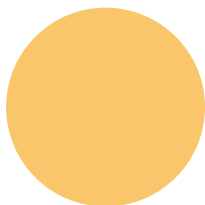
9.1. Covid-19 og frivilligheten

Undersøkelser fra 2021 viser at frivillig arbeid har gått ned under pandemien.

Ifølge Frivillighetsbarometeret fra 2021, har 55 % av befolkningen på landsbasis (over 15 år) gjort frivillig arbeid i løpet av det siste året mot 62 % i 2019. Institutt for samfunnsforskning melder at rundt 80 prosent av organisasjonene hadde avlyst inntektsbringende aktiviteter som loppemarkeder, basarer og lotteri som følge av pandemien (Rapport 2021:2).

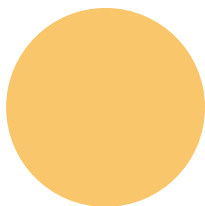
For mange foreninger betyr det at folk med kompetanse innen styreerfaring, som instruktører, trenere og økonomiansvarlige er blitt borte. Enkelte lag og foreninger har mistet hele årganger. Det er fremdeles et betydelig behov hos mange for et ekstra løft, for å få aktiviteter og medlemstall tilbake på samme nivå som før pandemien. Mange har kommet tilbake, men ikke alle.

Vi vet altså at pandemien har ført til nedgang i aktivitet i store deler av frivilligheten. Færre har vært frivillige, færre har deltatt på arrangementer og mange lag og foreninger har mistet medlemmer, inntekter har gått tapt. Det å komme tilbake til frivilligheten skjer ikke av seg selv. I flere undersøkelser sier mange at den viktigste årsaken til at de ikke er frivillig er at de ikke er blitt spurt.

«Vi trenger et felles løft for å øke deltakelsen, og noe av det viktigste vi gjør, er å vise fram alle mulighetene til å engasjere seg. Frivilligheten har noe som passer for alle, og alle har noe å bidra med» Stian Slotterøy Johnsen
Generalsekretær i Frivillighet Norge.

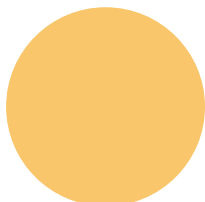
Frivillighet Norge anbefaler at foreningene aktivt bruker de nasjonale nettportalene; **frivillighet.no** og **ungfritid.no** som er synlighets- og rekrutteringsportaler/verktøy til hjelp for frivillige lag og foreninger.

«Betydningen av sosiale nettverk for rekruttering til frivillighet kan knapt overvurderes» Wollebæk m.fl. 2015:86

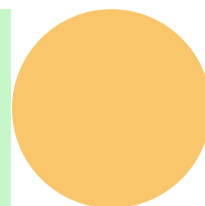
9.2. Innspill fra frivillige lag og foreninger

Frivillige lag og foreninger spiller inn at de har behov for flere medlemmer og flere aktive frivillige, særskilt unge folk, innvandrere, men også eldre. Noen er bekymret over at de har for få medlemmer, andre at eksisterende frivillige har høy alder. Medlems- og rekrutteringsutfordringer er svært viktig for foreningene, blant annet konkretiserte ressursgruppen tilbakefallet etter pandemien i bydelen slik:

«Mange idrettslag sliter med rekruttering etter pandemien. Vi ser at en generasjon er blitt borte (16 - 20 år). De sluttet under pandemien og har ikke kommet tilbake. Yngre aldersgrupper derimot har de siste ukene begynt å komme tilbake (mai 2022)».

«Vi må skille på medlemmer og frivillige og at det er forskjell på idrett og kultur organisasjonene. Flere har opplevd at det har vært godt å ikke ha så mange aktiviteter under pandemien og har droppet aktivitet nummer to og tre når samfunnet har åpnet igjen. Dette har gått mest utover kulturorganisasjonene som har lidd under koronaen og som sliter med å få tilbake medlemmer i dag».

Organisasjoner som Lions og Sorooptimistene som har flest eldre medlemmer, sliter mye med rekruttering av nye medlemmer. Under pandemien skulle aldersgruppen 65+ skjermes og mange eldre var engstelige for å møte opp.

Rapporten fra kafédialogen anbefaler bydelen å se nærmere på å legge til rette for tilbud om relevant opplæring/kursing som kan bidra til et mer målrettet rekrutteringsarbeid. Eksempler kan være tilbud om kompetansehevende kurs med tema: Hvordan drive effektiv markedsføring av foreningen – Motivasjon av frivillige – Hvordan nå ut med din organisasjon – Hva er viktig for å beholde medlemmer – Styrearbeid - Hvordan rekruttere ressurspersoner, tillitsvalgte.

Foto: Maskot / Oslo kommune / NTB

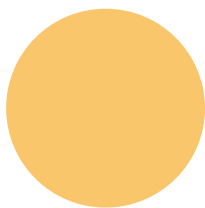
10

**Digitalisering og
digitale plattformer**

10.1. Digital kompetanse

I en kartlegging gjort av Frivillighet Norge («Kartlegging av behov, muligheter og løsninger for digitalisering av frivilligheten» Frivillighet Norge 2018) kommer det frem at kommunikasjon med det offentlige tar mye av tiden til organisasjonene og at behovet for å tilegne seg digital kompetanse og kompetanseheving er stort. I offentlig sektor er det kompetanse, verktøy og løsninger som understøtter digitalisering og modernisering. Det samme tilbudet finnes ikke i frivillig sektor. Dette kan være en utfordring for mange lag og foreninger. Det har pågått over tid og pågår en rivende utvikling i digitalisering av samfunnet som også påvirker hvordan frivillige organisasjoner jobber, kommuniserer, er tilgjengelig og synlige. Informasjon og kommunikasjon blir spredd og foregår i stor grad gjennom oppdateringer i sosiale medium.

I kartleggingen står det:

«Frivilligheten må klare å tilpasse seg den digitaliseringen og moderniseringen som foregår i offentlig sektor og i næringslivet for å møte forventingene til de aktive, de frivillige, de som organiserer – de som skaper store, og dermed viktige verdier i det norske samfunnet. Frivilligheten må ha evnen til å forbedre seg, gjøre det enklere å være aktiv, drive aktivitet, organisere aktivitet og dele erfaringer – og ikke minst ha dialog med sine medlemmer, givere, aktive og frivillige».

Det har vært et økende marked for digitale verktøy rettet mot frivilligheten. Samtidig har store deler av frivilligheten begrensede ressurser å investere i og utvikle systemer. En løsning er å samarbeide på tvers av organisasjoner, og på tvers av frivillig sektor, offentlig sektor og næringslivet.

10.2. Digitale plattformer

En digital plattform skal tilrettelegge for møter mellom mennesker og organisasjoner og føre til at de involverte partene skaper verdier på tvers. Det fins et mangfold av digitale plattformer for frivillig sektor. Disse byr på ulike funksjoner og tjenester. For å tilrettelegge for et bedre samspill mellom det offentlige og frivilligheten, har flere bydeler testet ut ulike digitale plattformer som kan tilrettelegge for kommunikasjon og samarbeid på tvers.

I 2019/-20 søkte og mottok Bydel Alna og Bydel Nordstrand prosjektstøtte fra Statsforvalteren i Oslo og Viken, og det ble da etablert to prosjektstillinger for å se på muligheten for å implementere Friskus i bydelen.

Friskus er en interaktiv aktivitetskalender med oversikt over alle arrangement og frivillig oppdrag i nærmiljøet på ett samlet sted. Det har også i seg muligheten til å administrere medlemmer og frivillige, dele nyheter, publisere arrangementer og enkeltoppdrag.

Sluttrapporten fra pilotprosjektet oppsummerer at det av ulike årsaker ikke var grunnlag for å starte opp med en digital plattform driftet av bydelen. Erfaringene viste at store deler av frivilligheten ikke hadde behov eller ønske om en felles digital plattform. Flere foreninger har heller brukt ressurser på å utvikle egne løsninger. Et annet hovedproblem fra undersøkelsen har vært at befolkningen ikke har uttrykt et forhold til bostedsbydel og at det var vanskelig å få folk til å melde seg inn. Oslo kommune har ikke frem til nå hatt et ønske om å utvikle en felles løsning.

10.3. Innspill fra frivillige lag og foreninger

En god del foreninger melder et behov for at bydelen legger til rette for en digital plattform som kan brukes til ulike formål av de frivillige foreningene.

Anbefalingene fra rapporten er at bydelen, i dialog med foreningene, avklarer hva som er det konkrete behovet og eventuelt hva slags digitale plattformer som kan være hensiktsmessige. Det anbefales også at bydelen synliggjør de frivillige foreningene på sine nettsider med en egen informasjonsside med oppdatert kontaktinformasjon til alle lag og foreninger.

Konkrete eksempler er en plattform for frivilligheten i bydelen som kan bidra til å bygge nettverk, drive erfaringsutveksling, kompetansedeling, og etablere samarbeidsprosjekter – også med bydelen. Et annet eksempel er en plattform/kommunikasjonskanal der foreningene kan presentere seg, bli mer synlig, for lettere å sette foreningene i kontakt med aktuelle (nye) medlemmer. Et tredje eksempel er en plattform med kontaktinformasjon der man kan samle informasjon om alle foreninger med kontaktpersoner.

Trine Johnsen fra Miljøprosjekt Ljanselva og "Klasserom i friluft"

Foto: Elisabeth Eide

11

**Innspill fra bydelens
avdelinger og
tjenestesteder**

Foto: Terje Carlsen

*Lambertseter Ungdomskorps
spiller utenfor Lambertseter
gård.*

Innspillene fra workshopen og innspill fra arbeidsgruppen har lagt grunnlaget for utarbeidelse av målsettinger og tiltak for samskiping og samarbeid mellom bydelen og frivilligheten.

11.1. Fremtidens utfordringer og ønsker for samarbeid

Avdelingene har spilt inn at ensomhet, flere eldre, rus, barn og unge og psykisk helse er tema og utfordringer med størst behov og ønske for samarbeid med frivilligheten. Å bidra til godt naboskap er også et sentralt tema.

Det ble spilt inn at frivilligheten er viktig i et fremtidig økonomisk perspektiv, bydelen får flere innbyggere og det blir færre ansatte som må løse flere oppgaver, sitat:

- › Frivilligheten skal dekke de behov som vi som helsepersonell ikke rekker
- › Kan frivilligheten engasjeres i oppgaver som ikke krever fagkompetanse, f.eks. matlaging/varme mat, være støttekontakt osv. slik at helsepersonell kan settes til oppgaver som omhandler deres spisskompetanse
- › Frivillige må være egnet
- › Det må være en struktur på samarbeidet med frivilligheten

Enkelte spilte inn at behov for samskaping og nytenkning er viktig.

11.2. Avdelingene behov for at samarbeidet kan styrkes

Avdelingene spilte inn utfordringer knyttet til forventningsavklaring og usikkerhet om kvalitetssikring av lag og foreningers innsats og at dette kan være til hinder for å samarbeid. Frivilligheten oppleves som uoversiktlig og vanskelig å forholde seg til. Erfaringen fra deltakerne er at det er et mangfold i erfaring og profesjonalitet.

Følgene sitater kommer fra gruppearbeidet:

- › Frivillige må styres sentralt i bydelen, ikke internt i avdelingene
- › Frivillige må være satt i system, rekruttering må være gjort
- › Det må gjøres et utvalg på egnethet – det er behov for pålitelighet og forutsigbarhet
- › Forventningsavklaring, vi må ha tillit til at frivillige kan ivareta oppgavene på en forsvarlig måte
- › Det må være forutsigbarhet/forventningsavklaringer – en avgrenset tids «kontrakt» så frivillige vet hva som forventes.
- › Opplæring av frivillige i takling av vanskelige situasjoner

Avdelingene spilte inn at kunnskapsutveksling er viktig og at det kan foregå gjennom å arrangere seminarer eller andre typer møteplasser. Det ble spilt inn at man kan gjøre mer ut av bydelsdagene slik at innbyggerne kan bli bedre kjent med de frivillige tilbudene.

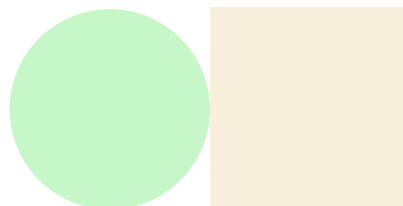
11.3. Bydelen som tilrettelegger for frivillig innsats

Avdelingene spilte inn et behov for mer tilrettelagt kommunikasjon og kunnskapsløft hos ansatte, kursing og seminarer, styrke kompetansen om frivillighet og nettverksbygging. Det blir også spilt inn at bydelen bør reklamere for å være frivillig.

Rekruttering til frivillig arbeid ble nevnt flere ganger som et punkt som bydelen bør legge til rette for. Det ble spilt inn at dette kan gjøres gjennom å rekruttere de som går av med pensjon, arbeidsledige eller uføre (NAVs brukere). Dette innebærer å finne ressurser hos brukere av tjenestene som kan brukes i frivillig innsats. Det er blitt spilt inn at bydelen bør ta initiativ til å arrangere infomøter om frivillighet for disse målgruppene.

11.4. Møteplasser og dialog

Det er behov for å danne felles arenaer med frivilligheten. Det er behov for å få innsikt i hva som rører seg av kunnskap hos lag og foreninger, at bydelen og frivilligheten blir bedre kjent. Det er et ønske om å invitere frivilligheten og de ulike tjenestestedene til felles møter. Det spilles inn at Nordstrandsdagene bør utvides med å skape en bydelsdag slik at innbyggerne kan bli bedre kjent med de frivillige tilbudene i bydelen. I likhet med hva frivillige lag og foreninger spilte inn, ble det også fra ansatte i workshopen spilt inn et ønske om å skape et eget «Frivillighetens hus».

11.5. Informasjon og markedsføring av frivillige tilbud

Flere ga innspill om at det per i dag er liten informasjonsflyt og at dette er en barriere for samhandling. Ulike tilbud i regi av lag og foreninger er lite kjent. Ansatte må få bedre kjennskap til de frivillige tjenestene – ha «én dør inn». Det spilles inn at frivillige tilbud bør markedsføres innad i bydelen i ulike kanaler (facebook, bydelssider, intranett osv.).

11.6. Oppsummering

Temaene som avdelingene utpeker som de største utfordringene og de viktigste for samarbeid med frivilligheten samsvarer i stort med hovedutfordringene i helseoversikten for Bydel Nordstrand 2021-2024.

Deltakerne i workshopen vil gjerne at frivillige skal kunne fylle oppgaver på tjenestestedene som er pålagt de ansatte i dag, slik at ansatte kan konsentrere seg mer om fagspesifikke oppgaver. Det er et ønske om at bydelen har en base av frivillige som kan bestilles og settes til ulike oppgaver. Med dette som bakgrunn ønsker man at frivillige skal få opplæring til å utføre disse oppgavene.

I samarbeidsplattformen mellom KS og Frivillighet Norge heter det at frivillige ikke skal være en forlenget arm til det offentlige, men jobbe ut ifra egne interesser. Frivilligheten skal ikke være en erstatning for lovpålagte oppgaver, men et tillegg. Forventningene som ligger mellom det offentliges formelle rolle og det uformelle som frivilligheten representerer, vil kunne skape utfordringer når frivillige får krav til profesjonell utføring eller krav til gjentakende oppmøte over tid.

Det er viktig at bydelen ikke kommer i et konkurranseforhold til frivillige lag og foreninger om å rekruttere frivillige. Å inngå partnerskapsavtaler med lag og foreninger kan være et godt alternativ. Partnerskapsavtaler kan skape langsiktighet og forutsigbarhet. I partnerskap vil begge parter være med å definere sine roller og innsats.

Det kan være situasjoner der det ikke finnes organisasjoner som dekker behov, eller at enkelt frivillige ønsker å knytte seg til bydelen og ikke en organisasjon, da skal det være rammeverk i avdelingene som sikrer både taushetserklæring, politiattest og forsikring, samt tid og ressurser til oppfølging.

Det er et ønske om å styrke kompetansen i bydelen om frivillighet og å få bedre kjennskap til frivillige lag og foreninger. Lag og foreningers roller og kjerneoppgaver fremstår som lite kjent. Disse manglene bidrar til å hemme samarbeid på tvers av bydelen og frivillige lag og foreninger.

Å møtes på fellesarenaer og legge til rette for møteplasser mellom bydelen og frivillige lag og foreninger kan legge grunnlaget for å utvikle kjennskap til hverandre og nærme seg måter å samarbeide og samskape på. Innspillene viser at det er et stort behov for møteplasser mellom frivilligheten og avdelingene/tjenestestedene. Det er forslag om ulike møteplasser, en fellesnevner for disse innspillene er dialog.

Bydelen kan spille en viktig rolle i rekruttering av frivillige, både ved å spørre de som går av med pensjon og andre som ønsker å bidra. Flere frivillige trengs for å skape gode aktiviteter og et godt nærmiljø å bo i. Bydelen som tilrettelegger for frivilligheten vil først og fremst bidra til at lag og foreninger får rekruttert flere frivillige og får tilbake sine frivillige, tillitsvalgte og medlemmer etter pandemien.

12

Oppfølging av frivillighetsmeldingen

For at frivillighetspolitikken skal kunne realiseres er man avhengig av at det jobbes systematisk med de foreslåtte tiltakene og at det settes av tilstrekkelig med midler til tiltakene som er foreslått. Frivillighetens motivasjonsfaktor er at den verdsettes, møteplasser skal tilrettelegges og gjennomføres, samt at kompetansen til frivillige lag og foreninger skal styrkes.

Det vil i de årlige budsjettforhandlingene bli foreslått å sette av en pott til å gjennomføre tiltakene i frivillighetsmeldingen. Dette vil være viktig for at tiltakene som er spilt inn av frivillige lag og foreninger, samt fra avdelingene og tjenestestedene, skal bli mer enn tomme ord.

Bydelen skal sørge for at frivillighetsmeldingen følges opp:

- ♦ Ved at meldingen gjøres kjent og er i bruk i bydelens tjenester, i politiske råd og utvalg.
- ♦ Ved at meldingen tas inn i nye planer og rullering av eksisterende planer
- ♦ I bydelens årlige behandling av budsjett

*Frivillige som griller på
aktivitetshelg for flyktninger.*

Elisabeth Eide

13

Målsettinger og tiltak

13.1. Målsettinger og tiltak

frivillige lag og foreninger

Bydelen har tatt anbefalingene i rapporten fra Frivillighet Norges kafédialog med inn i den videre dialogen med frivillige lag og foreninger i tillegg til ressursgruppens utdypninger av temaene. Oppsummeringen fra kafédialogen understreker at det ligger et vesentlig potensial for å utløse store ressurser i en tettere relasjon mellom bydelen og bredden av lag og foreninger. Forutsetninger er at samhandling og samarbeid oppleves som en vinn- vinn situasjon for begge parter. Dette ligger til grunn for utarbeidelse av tiltakene under. Rapporten i sin helhet ligger som vedlegg til denne meldingen. Spørsmålene under er spørsmålene som ble stilt i kafédialogen (til frivillige lag og foreninger) og i workshopen (til Bydel Nordstrand).

Utfordringer:

Har din forening noen konkrete utfordringer som hindrer dere å tilby enda mer flere aktiviteter enn det dere gjør i dag?

Tema: Rekruttering

Målsetting: Lag og foreninger har rekruttert flere frivillige		
Tiltak:	Ansvar:	Frist:
Legge til rette for tilbud og relevant oppæring /kursing som kan bidra til mer målrettet rekrutteringsarbeid	Frivillighetskoordinator	2023
Nye frivillige som henvender seg til bydelen settes i kontakt med relevante lag og foreninger	Frivillighetskoordinator	Kontinuerlig
Tilrettelegge for at faget «innsats for andre» blir en rekrutteringsarena for frivillig arbeid	Skolene/ Frivillighetskoordinator	Kontinuerlig
Bydelen vil bidra til kampanjer for å rekruttere frivillige, f.eks. gjennom artikler i Nordstrands Blad og/eller bydelens kanaler for å belyse verdien av frivillighet	Frivillighetskoordinator/ Kommunikasjon	Kontinuerlig

Tema: Dialog med bydelen

Målsetting: Lag og foreninger har nådd ut til sine brukergrupper med sine tilbud

Tiltak:	Ansvar:	Frist:
Bydelen vil sikre at informasjon om frivillige lag og foreninger når ut til innbyggerne gjennom bydelens kanaler, f.eks. bydelens nettside, til grunnskolene etc.	Frivillighetskoordinator/ Kommunikasjon	Kontinuerlig
Nedsette arbeidsgruppe som skal se nærmere på hvordan bydelen kan koble mennesker som lever i utenforskap (fra NAV, barnevernet) med frivillige organisasjoners tilbud	Frivillighetskoordinator	Vår 2023

Tema: Lokaler

Målsetting: Bydelens frivillige lag og foreninger har tilgang til egnede lokaler

Tiltak:	Ansvar:	Frist:
Etablerer Oslonøkkelen slik at frivillige lag og foreninger har tilgang til møtelokaler i bydelshuset på ettermiddag og kveldstid	Avdeling for Utvikling og organisasjon	Første halvdel 2023
Bydelen skal etablere en oversikt over lokaler som kan lånes eller leies i bydelen	Bydelen/frivillige lag og foreninger i dialog	2023
Nedsette arbeidsgruppe som skal se på behov og mulighet for å etablere et frivillighetens hus i bydelen	Frivillighetskoordinator/ Folkehelsekoordinator	2023

Bydelen som tilrettelegger:

Hvordan kan bydelen konkret legge til rette for at frivilligheten kan tilby mer eller flere aktiviteter i ditt lag eller forening?

Tema: Dialog og tilrettelegging

Målsetting: Frivillige lag og foreninger har økt synlighet og anerkjennelse

Tiltak:	Ansvar:	Frist:
Markedsføre frivillige organisasjoners ressurser for bydelens innbyggere og ansatte i bydelen f.eks. på bydelens nettside, workplace etc.	Frivillighetskoordinator/ Kommunikasjon	Kontinuerlig
Utvikle bydelens nettportal til å omfatte en samleside med informasjon om frivilligheten i bydelen med kontaktinformasjon	Frivillighetskoordinator/ Kommunikasjon	Kontinuerlig
Markere den internasjonale frivillighetsdagen 5. desember	Frivillighetskoordinator	Høst

Tema: Økonomi

Målsetting: Frivillige lag og foreninger har gode rammevilkår

Tiltak:	Ansvar:	Frist:
Bydelen arbeider for ytterligere forenkling og samordning av tilskuddsordninger øremerket til frivillig aktivitet	Frivillighetskoordinator	Kontinuerlig
Bydelen arbeider for god informasjon om eksterne støtteordninger	Frivillighetskoordinator	Kontinuerlig
Bydelen ser nærmere på om tilskuddsordningene er relevante og tilstrekkelige i forhold til behov	Frivillighetskoordinator/ NAV	Vår 2023

Bydelen vurderer å avsette midler til barn og unge som ikke har råd til å delta i en fritidsaktivitet	Frivillighetskoordinator/ Virksomhetsstyring	Medio 2023
Bydelen legger til rette for at lag og foreninger kan etablere en felles plattform for å søke sammen på midler som kommer barn og unge til gode	Frivillighetskoordinator	Vår 2023
Bistå lag og foreninger i arbeidet med å søke på ulike tilskudd	Frivillighetskoordinator	Kontinuerlig

Tema: Kompetanse

Målsetting: Frivillige lag og foreninger har nødvendig kompetanse til å drifte sine foreninger

Tiltak:	Ansvar:	Frist:
Bydelen vil gjennom månedlige nyhetsbrev informere om kompetansehevende kurs i regi av Frivillighet Norge og andre	Frivillighetskoordinator	Månedlig
Bydelen vil arrangere to årlige kurs i relevante tema (eks. søknadsskriving, økonomi/ regnskap etc.)	Frivillighetskoordinator	Kontinuerlig

Ressurser og samarbeid

Hva slags kunnskap, utstyr eller frivillig innsats tror du at din forening kan bidra med dersom dere skulle ha et tettere samarbeid med bydelen (for eksempel i partnerskap eller gjennom en avtale osv.)

Målsetting: Frivillighetens kompetanse er tatt i bruk

Tiltak:	Ansvar:	Frist:
Gjøre foreningenes kompetanse kjent hos ansatte i bydelen	Frivillighetskoordinator	Kontinuerlig
Utvikle partnerskapsavtaler innenfor definerte områder	Frivillighetskoordinator/ avdelingene	Kontinuerlig

Hva slags faste kontaktpunkter, møter eller annen form for dialog bør bydelen legge til rette for gjennom året, for å styrke samarbeidet

- › Mellom alle typer av frivillige foreninger og bydelen
- › Mellom foreningene

Tema: Kontaktpunkter/møteplasser

Målsetting: Faste møteplasser mellom bydelen og frivilligheten og mellom lag og foreninger er etablert

Tiltak:	Ansvar:	Frist:
Bydelen vil sammen med frivilligheten ta initiativ til et fast møteforum for samarbeid og utvikling bestående av representanter både fra bydelen og de frivillige. Forumet skal brukes til å drøfte felles problemstillinger og foreslå aktuelle tiltak	Frivillighetskoordinator	Medio 2023
Bydelen vil etablere et årlig treffpunkt for bredden av frivilligheten, bydelens administrasjon og politikere. Tema for samlingene bestemmes i dialog med frivilligheten og i et felles eierskap	Frivillighetskoordinator	En gang i året
Bydelen vil legge til rette for at frivilligheten inviteres inn til møter og på ulike arenaer der det er relevant (diskutere)	Avdelingene/ Frivillighetskoordinator	Kontinuerlig
Etablere egne møteplasser og nettverk basert på sektorinteresser der det er et ønske og er et behov	Frivillighetskoordinator	Vurderes kontinuerlig
Gjennomføre frivilligbørs	Frivillighetskoordinator m/ arbeidsgruppe	Annet hvert år

13.2. Målsettinger og tiltak Bydel Nordstrand

Fremtidens utfordringer – hvilke utfordringer og hva er fremtidige behov og ønsker for samarbeid med frivillige lag og foreninger eller enkeltpersoner?

Målsetting: Bydel Nordstrand samarbeider og samskaper med frivilligheten i møte med fremtidens utfordringer		
Tiltak:	Ansvar:	Frist:
Bidra til at bydelens innbyggere opplever mening, mestring og mot igjennom samarbeid og samskaping med frivilligheten	Avdelingene	Kontinuerlig
Gjennom samskaping med frivilligheten skal barn og unge få gode oppvekstvilkår	Avdelingene	Kontinuerlig
Skape levende og trygge naboskap/nærmiljø i samarbeid med frivilligheten	Avdelingene	Kontinuerlig
I samarbeid med frivilligheten bidra til at innbyggerne inkluderes og har en meningsfylt hverdag	Avdelingene	Kontinuerlig
Sammen skape møteplasser og sosiale felleskap for å motvirke ensomhet	Avdelingene	Kontinuerlig
Sammen bidra at bydelens innbyggere som opplever utfordringer innen helse, funksjonsnedsettelse og utfordringer med rus opplever meningsfulle aktivitetstilbud som er tilpasset funksjonsnivå og behov	Avdelingene	Kontinuerlig

Hva trenger avdelingene for at samarbeidet med frivilligheten kan styrkes?

Målsetting: Ansatte i Bydel Nordstrand har tilstrekkelig kunnskap og verktøy til et styrket samarbeid med frivilligheten		
Tiltak:	Ansvar:	Frist:
Sikre at målsettingene i frivillighetsstrategien er kjent for ledere og ansatte i bydelen	Avdelingsdirektører/ Frivillighetskoordinator	Mars 2023
Frivillige lag og foreningers aktiviteter og tilbud synlighet på Nordstrandsdagene videreutvikles og brukes til å rekruttere frivillige	Frivillighetskoordinator	Nordstrandsdagene
Utarbeide oversikt over frivillige lag og foreninger i bydelen og hva de kan bidra med	Frivillighetskoordinator	Mars 2023
Invitere inn frivillige lag og foreninger til relevante møter og på ulike arenaer der det er relevant	Ledere i bydelen/ Frivillighetskoordinator	Kontinuerlig
Utvikle en «informasjons-pakke» (med taushets-erklæring etc.) som tjenestestedene kan bruke ved oppfølging av frivillige som er rekruttert til tjenestestedene	Frivillighetskoordinator	Mars 2023
Stillingen som frivillighetskoordinator er pådriver, rådgiver og tilrettelegger for avdelingene	Frivillighetskoordinator	Kontinuerlig
Arbeidsgruppen møtes med jevne mellomrom for oppfølging og avklaring av behov	Frivillighetskoordinator/ arbeidsgruppen	Kontinuerlig
Kanaliserer folk som ønsker å være frivillige videre til relevante foreninger	Frivillighetskoordinator	Kontinuerlig

Hvordan kan bydelen være tilrettelegger for frivillig innsats og støttespiller for frivillig sektor?

Målsetting: Bydelen har aktivt tilrettelagt for frivilligheten og fremmet kunnskap internt i bydelen

Tiltak:	Ansvar:	Frist:
Tilrettelegge for lokaler til bruk for frivillige lag og foreninger (Oslo nøkkelen)	Utvikling og organisasjon/ frivillighetskoordinator	Første halvdel av 2023
Bydelen vil sammen med frivilligheten ta initiativ til et fast forum for samarbeid og utvikling bestående av representanter både fra bydelen og de frivillige. Forumet skal brukes til å drøfte felles problemstillinger og foreslå aktuelle tiltak	Frivillighetskoordinator	Medio 2023
Utvikle bydelens nettportal til å omfatte en samleside med informasjon om frivilligheten i bydelen med kontaktinformasjon	Frivillighetskoordinator/ kommunikasjon	Mars 2023
Utarbeide brosjyre til brukere av tjenestene om muligheten til å engasjere seg som frivillig	Frivillighetskoordinator/ kommunikasjon	Medio 2023
Tilrettelegge for at valgfaget «innsats for andre» blir en rekrutteringsarena for frivillig arbeid	Frivillighetskoordinator/ skolene	Jevnlig
Utvikle partnerskapsavtaler innenfor definerte områder	Frivillighetskoordinator/ avdelingene	To i løpet av 2023
Opprette kontakt med sentrale frivillige organisasjoner som tilbyr frivillighet på områder og temaer frivillige organisasjoner i bydelen ikke fyller i dag	Frivillighetskoordinator	Kontinuerlig

Hvilke møteplasser og dialog er det viktig å ha med frivillige lag og foreninger?

Målsetting: Bydel Nordstrand har etablert møteplasser mellom avdelinger og tjenestesteder og frivillige lag og foreninger

Tiltak:	Ansvar:	Frist:
Etablere årlig treffpunkt for bredden av frivilligheten, bydelens administrasjon og politikere	Frivillighetskoordinator	En gang i året
Frivillige lag og foreningers aktiviteter og tilbud synlighet på Nordstrandsdagene videreutvikles og brukes til å rekruttere frivillige	Frivillighetskoordinator/ Utvikling og organisasjon	Nordstrandsdagene

Hvilket behov er det for informasjon og markedsføring av frivillige tilbud innad i bydelen?

Målsetting: Bydel Nordstrand har lagt til rette for økt synliggjøring og anerkjennelse av frivilligheten i bydelens informasjonskanaler

Tiltak:	Ansvar:	Frist:
Bydel Nordstrand skal bruke bydelens sosiale media kanaler til å markedsføre/synliggjøre frivillige lag og foreningers aktiviteter	Frivillighetskoordinator/ kommunikasjon	Kontinuerlig
Markere den internasjonale frivillighetsdagen 5. desember	Frivillighetskoordinator	Høst

13.3. Samsvar mellom bydelens og frivillighetens behov

Det er et stort behov fra både bydelens side og fra frivillige lag og foreninger til å bli bedre kjent med hverandre. For bydelen dreier dette seg om å vite hvilke frivillige lag og foreninger som finnes i bydelen og hva de gjør, frivillige lag og foreninger vil gjerne ha tettere kontakt for å vise hva de kan bidra med. Dette handler både om fysiske møteplasser, men også om informasjon som er lett tilgjengelig på bydelens nettportal og i andre sosiale media.

Opprettelse av et frivillighetsforum for samarbeid og utvikling bestående av representanter fra både bydelen og frivilligheten er også et ønske fra både bydelen og frivillige lag og foreninger. Å få tilgang til å tilby aktivitet til de som trenger det mest er et uttrykt behov fra frivilligheten, dette behovet er også tilstede i tjenestene.

Begge ønsker også å rekruttere flere frivillige, særlig etter pandemien er antall som driver frivillig aktivitet gått ned. Ved ikke å gå inn i et konkurranseforhold med frivillige lag og foreninger om å rekruttere nye frivillige, vil bydelen først og fremst bidra til å kanalisere nye frivillige ut til lag og foreninger.

Partnerskapsavtaler vil kunne legge grunnlaget for et godt og langsiktig samarbeid med frivilligheten, da det å være frivillig i et fellesskap også gir mening for mange innbyggere.

Litteratur:

Arnesen D. *Frivillighet i en storby 2020, kommune og frivillig sektor i Oslo, Rapport 2020-8*. Bergen/Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor

Arnesen D. & Sivesind, H.K. *Finansiering og rammevilkår for frivillig sektor Endringer, tilpasninger, konsekvenser*. Rapport 2017-7. Bergen/Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

Arnesen D. *Finansiering av frivillighet, frivillig sektors økonomi og lokallagenes rammevilkår*. Rapport 2020:6. Bergen/Oslo 2020: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

Bråten B., Jahreie J., Lillevik R. *Innvandrerorganisasjoners rolle i integrering*. Fafo-rapport 2017:14. Tilgjengelig fra: [Fafo, innvandrerorganisasjoners rolle i integrering](#)

Bydel Alna og Bydel Nordstrand, 2020-21: [Rapport prosjekt Friskus](#)

Bydelsdirektørens forslag til budsjett 2022 og bydelsdirektørens forslag til økonomiplan 2022-2025.

Eimhjellen I., Espegren A., Mjelde H., Trætteberg H. S. *Frivillige aktørers roller i områdesatsinger, en kunnskapsoversikt* Rapport 2022:1. Bergen/Oslo 2022: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

Engasjement og deltakelse. Frivillighet i Oslo 2016, byregjeringssak 53/16. Tilgjengelig fra: [Frivillighetsmelding Oslo kommune](#)

Fladmoe, A. & Folkestad, B. (2016). *Frivillighet og Folkehelse – en kunnskapsgjennomgang*. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor 2016.

Folkehelseprofil 2022, Bydel Nordstrand i Oslo, Folkehelseinstituttet februar 2022.

Forskrift om tilskudd til frivilligsentraler i Oslo kommune (2022).

Fra pandemi til framtid, Frivillighet Norge 2021.

Fritidserklæringen. Tilgjengelig fra: [Fritidserklæringen](#)

Friskus i Bydel Alna og Bydel Nordstrand 2020-21.

Frivillig arbeid i kirken, VID vitenskapelig høyskole, Diakonhjemmet, 2019. Tilgjengelig fra: <https://www.vid.no/nyheter/frivillig-arbeid-i-kirken/>

Frivillighet på Askøy 2017-2021, grunnlag for samspill mellom kommune og frivillig sektor.

Frivillighetserklæringen, Kulturdepartementet 2015. Tilgjengelig fra: [Frivillighetserklæringen](#)

Frivillighetsmelding for Moss kommune 2019.

Frivillighetspolitisk plattform 2019 – 2023, Frivillighet Norge. Tilgjengelig fra: [Frivillighetspolitisk plattform](#)

Guribye, E. & Iversen, L.: *Verktøykasse for innbyggerinvolvering*, 2019. NORCE/Arendal kommune. Tilgjengelig fra: [Verktøykasse innbyggerinvolvering](#)

Helseoversikt for Bydel Nordstrand 2021-2024. Tilgjengelig fra: [Helseoversikt Bydel Nordstrand 2021-2024](#)

Helse- og omsorgsdepartementet/Frivillighet Norge/KS: *Nasjonal strategi for frivillig arbeid på helse- og omsorgsfeltet (2015–2020)*. Tilgjengelig fra: [Strategi 2015-2020](#)

Kartlegging av behov, muligheter og løsninger for digitalisering av frivilligheten, Frivillighet Norge 2018. Tilgjengelig fra: [Digitalisering av frivilligheten, Frivillighet Norge](#)

Kobro, U.L. (2018). *La oss gjøre det sammen. Håndbok i lokal samskapende sosial innovasjon*. Høgskolen i Sørøst-Norge/Senter for sosialt entreprenørskap og samskapende sosial innovasjon.

Lorentzen G. & Midtsundstad A. (red.). *Frivillighet, nye former for frivillig arbeid i norske kommuner*. Fagbokforlaget 2020.

Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor, Frivillighet Norge.
Tilgjengelig fra: [Plattform KS og Frivillighet Norge](#)

Lørenskog kommune. Frivillighetspolitisk plattform. Tilgjengelig fra: [Lørenskog plattform](#)

Med hjerte for Arendal. Tilgjengelig fra: <https://medhjerteforarendal.no/>

Meld. St. 10 (2018-2019): *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfoldig – den statlige frivillighetspolitikken*. Tilgjengelig fra: [Meld. St. 10 \(2018-2019\)](#)

Meld. St. 15 (2017-2018) *Leve hele livet, kvalitetsreform for eldre*. Tilgjengelig fra: [Leve hele livet](#)

Meld. St. 29 (2012 – 2013) *Morgendagens omsorg*. Tilgjengelig fra: [Morgendagens omsorg](#)

Meld. St. 19 (2018 – 2019). *Folkehelsemeldinga. Gode liv i et trygt samfunn*. Tilgjengelig fra: [Folkehelsemeldinga](#)

Moss kommune frivillighetsmelding. Tilgjengelig fra: [Moss frivillighetsmelding](#)

Oslo kommunes frivillighetsmelding 2016, «Engasjement og deltakelse». Sak 366/16 av 14.12.2016.

Sivesind, K.H. & Arnesen D. (2020) Befolkningens frivillige bidrag under koronakrisen. Bergen/Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

Strategisk plan 2021 – 2023, Bydel Nordstrand.

Statistisk sentralbyrå satellittregnskap for ideelle og frivillige organisasjoner: [Statistisk sentralbyrå satellittregnskap](#)

Statistisk sentralbyrå levekårsundersøkelse: SSB levekårsundersøkelse 2020

Tildelingsbrev 2022 – bydelene. Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester 20.12.2021.

Viken fylkeskommune, Temastrategi for frivillighet: Temastrategi, Viken fylkeskommune

Wollebæk D., Sætrand S. Fladmoe A. *Betingelser for frivillig innsats – Motivasjon og kontekst*. Rapport 1/2015: Senter for sivilsamfunn og frivillig sektor.

Aasland, T., Frivillighet i samvirke: *Frivillige organisasjoners medvirkning i redningstjeneste og beredskapsarbeid*: Universitetet i Stavanger, 2022 (Dr. Philos.-avhandling UiS, no. 636).

